

Asukkaat mukaan jo alussa – osallistamisen merkitys asemakaavatyössä

Case: Mustamännistö – Ahdenkallio asemakaava ja asemakaavanmuutos

LAB-ammattikorkeakoulu

Insinööri (AMK)

2025

Juha Ojajärvi

Tiivistelmä

Tekijä	Julkaisun laji	Valmistumisaika
Juha Ojajärvi	Opinnäytetyö, AMK	2025
	Sivumäärä	
	44	
Työn nimi		
Asukkaat mukaan jo alussa – osallistamisen merkitys asemakaavatyössä Case: Mustamännistö – Ahdenkallio asemakaava ja asemakaavan muutos		
Tutkinto ja koulutusala		
Insinööri (AMK), Rakennus- ja yhdyskuntatekniikan koulutus, yhdyskuntasuunnittelu		
Toimeksiantajaorganisaatio (jos opinnäytetyöllä on toimeksiantaja)		
Hyvinkään kaupunki		
Tiivistelmä		
<p>Osallisten tyytymättömyys ja vähäinen osallistuminen vuorovaikutukseen on lisääntynyt. Tutkimusten mukaan syynä ovat olematon vaikuttamisen mahdollisuus ja päätöksenteon läpinäkymättömyys.</p> <p>Opinnäytetyössä tutkittiin, miten varhainen ja suunnitelmallinen osallistaminen sekä vuorovaikutus vaikuttavat asemakaavatyön laatuun, sujuvuuteen ja osallisten kokemaan vaikuttavuuteen. Tavoitteena oli kehittää osallistamismenetelmiä, jotka tukevat kaavaprosessia jo sen alkuvaiheessa. Tarkasteltiin kahta erilaista kyselymenetelmää, paperi- ja verkkokyselyä, niiden saavutettavuutta, toimivuutta ja vaikutusta osallisten aktivointiin.</p> <p>Tutkimuskohteena oli Mustamännistö–Ahdenkallion asemakaavan ja asemakaavan muutoksen alue Hyvinkäällä. Menetelminä käytettiin kaavatyön alku- ja valmisteluvaiheessa toteutettuja kyselyitä, joiden avulla kerättiin asukkaiden näkemyksiä alueen nykytilasta ja kehitystarpeista. Kyselyitä arvioitiin erikseen laaditun arviointikehyksen avulla.</p> <p>Tulokset osoittavat, että varhainen vuorovaikutus parantaa osallisten kokemaa vaikutusmahdollisuutta ja auttaa tunnistamaan paikallisesti merkittäviä kehityskohteita. Kyselyt osoittautuivat toimiviksi välineiksi erityisesti silloin, kun kasvokkaista vuorovaikutusta ei voitu järjestää.</p>		
Asiasanat		
kaavoitus, asemakaava, vuorovaikutus, osallistaminen, kysely		

Abstract

Author(s)	Type of Publication	Published
Juha Ojajärvi	Thesis, UAS	2025
	Number of Pages	
	44	
Title of Publication		
Involving residents from the start – the importance of participation in local detailed planning		
Case: Mustamännistö–Ahdenkallio zoning plan and amendment		
Degree, Field of Study		
Engineer (UAS), Civil and Construction Engineering, Urban Planning		
Organisation of the client (if the thesis work is commissioned by another party)		
Hyvinkään kaupunki		
Abstract		
<p>Dissatisfaction among participants and low levels of engagement in planning processes have increased, often due to a perceived lack of influence and lack of transparency in decision-making.</p> <p>Thesis examines how early and structured participation and interaction affect the quality and fluency of the zoning process, as well as residents' perceived ability to influence planning. The aim was to develop participatory methods that support the planning process from its initial stages. In addition, the effectiveness and accessibility of two different survey methods—paper-based and web-based—were evaluated.</p> <p>The case study focused on the zoning plan and amendment for the Mustamännistö–Ahdenkallio area in Hyvinkää. Resident feedback was collected through two surveys. The first survey gathered views on the current state of the area and development ideas. The second survey focused on a preliminary plan drafted based on the initial responses. The methods were assessed using a framework developed specifically for this thesis.</p> <p>The results indicate that early participation enhances residents perceived influence and helps identify locally important development targets. Surveys proved how effective method it can be, especially when in-person interaction couldn't be organized.</p>		
Keywords		
land use planning, zoning, public participation, interaction, survey		

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Asemakaavaprosessi.....	2
2.1	Kaavoitus yleisesti.....	2
2.2	Ohjaava lainsäädäntö.....	3
2.3	Historia.....	3
2.4	Asemakaavan vaiheet.....	4
2.5	Asemakaavaprosessiin vaikuttaminen.....	6
3	Osallistuminen ja vuorovaikutus.....	7
3.1	Yleistä.....	7
3.2	Tavoitteet.....	7
3.3	Osalliset.....	8
3.4	Osallisten kokemuksia.....	8
3.5	Osallistamis- ja vuorovaikutusmenetelmät.....	9
4	Kyselyt.....	11
4.1	Kyselyn toteuttaminen.....	11
4.2	Hyödyt.....	11
4.3	Heikkoudet.....	12
4.4	Tulosten analysointi ja johtopäätökset.....	12
5	Osallistamisen arviointi ja menetelmien tarkastelu.....	14
5.1	Arviointikehys osallistamisen onnistumiselle.....	14
5.2	Tutkimusmenetelmä.....	15
6	Mustamännistö – Ahdenkallio asemakaava ja asemakaavanmuutos.....	18
6.1	Hyvinkää.....	18
6.2	Kaava-alueen taustatiedot.....	18
7	Vireilletulovaiheen asukaskysely ja tulokset.....	20
7.1	Vireilletulovaiheen asukaskysely.....	20
7.2	Vastaajien taustatiedot.....	21
7.3	Asuinalueen yleinen ilme.....	22
7.4	Asuinalueen vanhat rakennukset ja ominaispiirteet.....	23
7.5	Liikenne ja liikenneturvallisuus.....	23
7.6	Uudis- ja lisärakentaminen sekä rakennusoikeus.....	24
7.7	Avoin palaute.....	25
8	Alustava suunnitelma ja kyselyn tulokset.....	27
8.1	Alustava suunnitelma.....	27

8.2	Kyselylomake	28
8.3	Kyselyn tulokset	28
8.3.1	Alustavan suunnitelman arviointi.....	28
8.3.2	Täydennysrakentaminen	30
8.3.3	Osallistaminen ja vuorovaikutus.....	32
8.4	Avoin palaute.....	34
9	Osallistamisen ja vuorovaikuttamisen toteutuminen	37
9.1	Arviointikriteerien täytyminen.....	37
9.2	Kehitystoimenpiteet	39
10	Loppupohdinta	41
	Lähteet.....	43

Liite 1. Vireilletulovaiheen kyselylomake

Liite 2. Alustavan suunnitelman kyselylomake

Liite 3. Tiedote

1 Johdanto

Asemakaavoitus määrittelee rakennetun ympäristömme muodostumisen ja on kaavatasona tarkin, joka vaikuttaa suoraan ihmisten asumiseen. Viime vuosina kaavoituksen periaatteet ovat siirtyneet yhä enemmän osallistavampaan ja vuorovaikutteisempaan suuntaan, joka luo laajemmin mahdollisuuksia kuntalaisille vaikuttaa heitä koskeviin suunnitelmiin ja päätöksiin.

Työn toimeksiantajana toimii Hyvinkään kaupungin kaavoitusyksikkö. Opinnäytetyön tutkimuksen kohteena on Hyvinkään kaupungin keskustajaman itälaidalla sijaitseva Mustamännistön – Ahdenkallion alue. Mustamännistö-Ahdenkallio asemakaava ja asemakaavanmuutos on vaikutuksiltaan merkittävä ja vaikuttaa 1500 osalliseen.

Opinnäytetyössä tutkitaan, kuinka varhaisessa vaiheessa toteutettu osallistaminen ja vuorovaikutus vaikuttavat asemakaavaprosessin etenemiseen, suunnittelun laatuun sekä osallisten aktiivisuuteen. Työn painopiste on asemakaavaprosessin alkuvaiheissa: aloitus- ja valmisteluvaiheessa.

Tavoitteena on arvioida kahden erillisen asukaskyselyn avulla, miten varhainen osallistaminen tukee kaavoitusprosessia, saavuttaa osalliset ja täydentää alueidenkäyttölain vähimmäisvaatimuksia. Lisäksi tarkastellaan kuinka toimivia ja käyttökelpoisia nämä menetelmät ovat tulevaisuuden kaavahankkeissa. Vastaavanlaista osallistamismenetelmää on aiemmin käytetty Hyvinkään Kruununpuiston alueella vuonna 2014, jolloin järjestettiin aloitusvaiheessa asukaskysely ja myöhemmin korttelikohtaisia keskustelutilaisuuksia. Mustamännistö–Ahdenkallion tapauksessa suurten osallistujamäärien vuoksi vastaavia tilaisuuksia ei voitu toteuttaa, mikä toi erityistä painoarvoa kyselytiedon hyödyntämiselle vuorovaikutuksen välineenä.

Tutkimusmenetelminä käytetään kahta asukaskyselyä. Aloitusvaiheen kyselyssä kartoitetaan alueen nykytilaa ja asukkaiden kehittämisajatuksia, joiden pohjalta laaditaan alustava suunnitelma. Tämä suunnitelma esitellään valmisteluvaiheen ylimääräisenä välivaiheena ennen varsinaista luonnosvaihetta. Valmisteluvaiheen kysely kohdistuu alustavaan suunnitelmaan sekä kartoittaa toteutunutta osallistamista ja vuorovaikutusta.

Opinnäytetyön aikana tarkastellaan osallistamista ja vuorovaikutusta ohjaavaa lainsäädäntöä, viranomaisten laatimia oppaita sekä aiheeseen liittyvää tutkimuskirjallisuutta. Näiden avulla luodaan viitekehys, joka tukee asukaskyselyjen laadintaa ja osallistamisen onnistumisen arviointia.

2 Asemakaavaprosessi

2.1 Kaavoitus yleisesti

Perustana asemakaavan laadinnalle ovat muut kaavatasot, valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, maakuntakaava sekä yleiskaava tai osayleiskaava. Kaavahierarkia havainnollistettu kuviossa 1. (Ympäristöhallinnon verkkopalvelu 2025.) Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat valtioneuvoston asettamat valtakunnallisesti koskevat tavoitteet eri osa-alueilla ja miten ne saavutetaan (Ympäristöhallinnon verkkopalvelu 2024). Maakuntakaava ohjaa alueiden käyttöä maakunnassa tai sen osa-alueella ja yleiskaava ohjaa maankäyttöä yleispiirteisesti kunnan alueella (Ympäristöhallinnon verkkopalvelu 2025).

Kuvio 1. Kaavahierarkia

2.2 Ohjaava lainsäädäntö

Alueidenkäyttölaki (jatkossa AKL), säättää yleisesti alueiden käytön suunnittelusta ja rakentamisesta, jotta voidaan luoda hyvää elinympäristöä sekä edistää ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehitystä (Alueidenkäyttölaki 132/1999, 1 §).

Suomen perustuslaki säättää ja edistää yksilön oikeuksia, kuten sananvapauden, tiedonsaannin, osallistumisoikeuksien, yhdenvertaisuuden, vaikuttamismahdollisuuksien ja oikeusturvan osalta, lisäksi vastuu ympäristöstä kuuluu kaikille (Suomen perustuslaki 731/199, 2§, 6§ 12§, 14§, 20§ ja 21§). Alueidenkäyttölaki tarkentaa tätä ja turvaa jokaisen yksilön osallistumismahdollisuudet, suunnittelun laadun, vuorovaikutuksen ja painottaa avointa tiedottamista (AKL 132/1999, 1§).

Alueidenkäyttölaissa ohjataan vuorovaikutusta ja kaavoituksesta tiedottamista (132/1999, 6 §.), jonka mukaan kaavaa laadittaessa on oltava vuorovaikutuksessa kaikkien niiden osapuolten kanssa joihin kaava saattaa vaikuttaa. Lisäksi osapuolia on tiedotettava niin, että kaikilla on mahdollisuus seurata kaavoitusprosessia ja vaikuttaa siihen. (AKL 132/1999, 6 §.)

2.3 Historia

Kuntien ja kaupunkien asukkaat ovat osoittaneet kasvavaa kiinnostusta elinympäristönsä maankäyttöön noususuhdanteisesti läpi vuosikymmenien. 1980-luvulla hahmoteltiin jo peruseriaatteet avoimelle ja osallistuvalla kaavoitukselle. Tämän seurauksena seuraavina vuosikymmeninä parannettiin ja kehitettiin osallistumista ja vuorovaikuttamista sekä lisättiin tiedonsaantia. (Tulkki & Vehmas, 2007.)

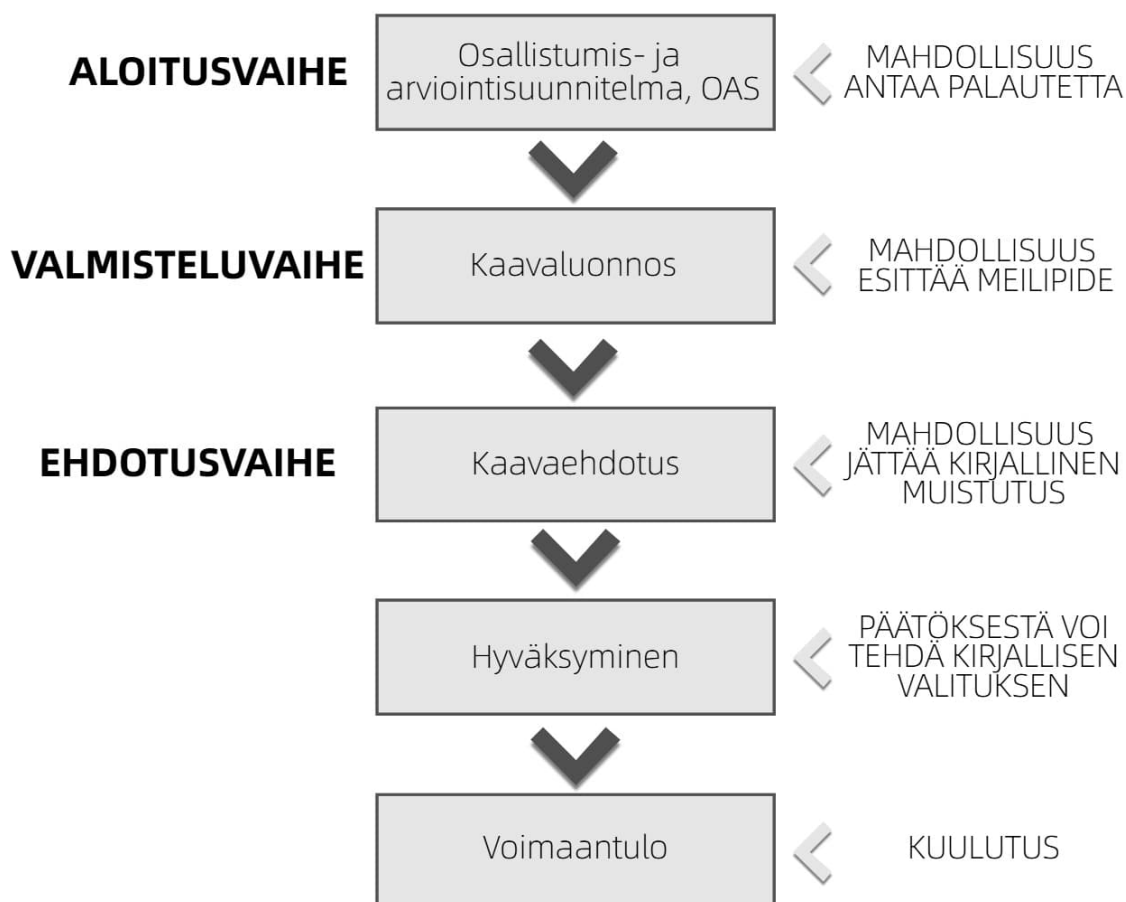
Ensimmäisiä askeleita osallistavaan ja vuorovaikutteisempaan kaavoitukseen oli vuoden 1990 rakennuslain osauudistus, jonka myötä säädettiin tiedottamis- ja kuulemisvelvollisuudesta sekä kaavoituskatsauksen laadinnasta. Vuonna 1999 toteutunut rakennuslain kokonaisuudistus oli merkittävä edistysaskel osallistumismyönteisyydelle, jonka vuoden 1990 osauudistus aloitti. 2000-luvun alussa voimaan tulleessa maankäyttö- ja rakennuslaissa kuntalaisten osallistumismahdollisuudet lisääntyivät. Tämän tavoitteena oli viedä suunnittelukulttuuria avoimempaan ja vuorovaikutteisempaan suuntaan sekä tuoda päätöksenteot kaava-asioissa lähemmäs kuntalaisia. (Syrjänen, 2005. 13–22.)

Uuden rakentamislain tullessa voimaan 01.01.2025, kumoutui samalla maankäyttö- ja rakennuslaista rakentamista koskevat säädökset ja jäljelle jääneiden säädösten myötä uuden lain nimeksi tuli alueidenkäyttölaki (Ympäristöministeriö). Maankäyttö- ja rakennusasetus

895/1999 sekä alueidenkäyttölaki 132/1999 sisältävät edelleen kaavoitusta ohjaavaa lainsäädäntöä.

2.4 Asemakaavan vaiheet

Asemakaavaprosessin ja osallistumisen sekä vuorovaikuttamisen yleiskuvaus siitä, miten tämä pitäisi toteuttaa alueidenkäyttölain vähimmäisvaatimusten mukaan on havainnollistettu kuviossa 2.

Kuvio 2. Asemakaavaprosessi.

Asemakaavan laadinta tai muuttaminen alkaa tyypillisesti kunnan tai maanomistajan aloitteesta. Kaavasta laaditaan osallistumis- ja arviointisuunnitelma, tämän jälkeen kaavaa esitetään kaupunginhallitukselle käynnistettäväksi. Hyväksytyn käynnistämispäätöksen jälkeen asemakaavaprosessin aloittamisesta ilmoitetaan kuulutuksella. Vireilletulo kuulutuksen yhteydessä julkaistaan myös osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä muut kaavaa koskevat asiakirjat nähtäville 30 päivän ajaksi, jonka aikana on mahdollista antaa palautetta. (Haliseva-Soila 2017.) Tyypillisimpiä kuuluttamistapoja ovat paikallislehti ja

kunnan ilmoitustaulu tai verkkosivut (Hyvinkään kaupunki). Alueidenkäyttölain (132/1999) 63 §:ssä säädetäänkin vain yleispiirteisesti, että kaavan vireilletulosta ilmoittaminen tulisi tapahtua suhteessa kaavaan sopivalla tavalla. Kaavan vireilletulosta voidaan ilmoittaa myös kaavoituskatsauksen yhteydessä, joka laaditaan vuosittain (Hyvinkään kaupunki). Vaikutuksiltaan vähäisessä asemakaavassa ei ole tarpeen laatia osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa, ja vähäinen asemakaava tulee vireille kuulutuksella (Haliseva-Soila 2017).

Valmisteluvaiheen aikana laaditaan luonnosaineistoa, jotka asetetaan viranomaispäätöksellä nähtäville 30 päivän ajaksi (Hyvinkään kaupunki). Vaikutuksiltaan vähäisen asemakaavan muutoksen aineisto on nähtävillä vain 14 päivän ajan. Tiedottaminen nähtävillä olosta tapahtuu osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetyllä tavalla, nähtävillä olosta tiedotettaessa kerrotaan myös minä aikana ja mihin osoitteeseen mahdolliset mielipiteet osoitetaan. (Haliseva-Soila 2017.) Luonnosaineistosta pyydetään myös lausunnot tarvittavilta viranomaistahoilta (Hyvinkään kaupunki).

Luonnosaineistosta laaditaan mahdollisten mielipiteiden ja lausuntojen jälkeen asemakaavaehdotus. Ehdotuksen hyväksyy kaupunginhallitus, jolle on esitetty ehdotukseksi muokattu luonnosaineisto, joka sisältää luonnosvaiheessa saadut mielipiteet, lausunnot ja niihin annetut vastineet. Kaupunginhallituksen hyväksymisen jälkeen ehdotusaineisto asetetaan julkisesti nähtäville vaikutustensa mukaan joko 30 tai 14 päivän ajaksi. Nähtävillä olon aikana pyydetään tarvittavat lausunnot ehdotusaineistosta ja osallisten on mahdollista jättää kirjallinen muistutus. (Hyvinkään kaupunki.) Kaikille muistutuksen jättäneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa, lähetetään kunnan kannanotto, jossa kerrotaan, johtaako muistutus muutokseen kaavaan ja esitetään perustelut. Kaavaehdotukseen voidaan tehdä lisäselvityksiä, jos selviää merkittäviä puutteita ja tällöin aineistoa voidaan päivittää, jonka jälkeen kaavaehdotus asetetaan uudelleen nähtäville. (Haliseva-Soila 2017.)

Kun kaavaehdotus on valmis vietäväksi kaupunginhallitukseen hyväksymiskäsittelyyn ja jos kaava on vaikutuksiltaan merkittävä, esittää kaupunginhallitus sitä hyväksyttäväksi kaupunginvaltuustolle. Vaikutuksiltaan vähäiset asemakaavat voi kaupunginhallitus hyväksyä myös itse. (Hyvinkään kaupunki.) Hyväksymisvaiheessa kuntapäätäjät hyväksyvät myös kaavasta saatuihin muistutuksiin ja lausuntoihin annetut vastineet. Kaikille muistutuksen jättäneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa, toimitetaan kaupungin perusteltu kannanotto. (Haliseva-Soila 2017.)

Kaavan saatua hyväksymispäätöksen, toimitetaan siitä tieto ELY-keskukselle ja niille, jotka ovat sitä pyytäneet. Tällöin alkaa myös valitusaika, joka on pituudeltaan joko 30 päivää tai 14 päivää, riippuen kaavan vaikutuksista. Tänä aikana on mahdollista valittaa kaavasta

Helsingin hallinto-oikeuteen. Mikäli kaavasta ei valiteta, valitusajan jälkeen kaavan voimaantulosta ilmoitetaan kuulutuksella (Haliseva-Soila 2017; Hyvinkään kaupunki).

2.5 Asemakaavaprosessiin vaikuttaminen

Kunta järjestää osallistumisen ja kaavanlaatija on velvollinen edistämään osallistamista sekä vuorovaikuttamista kaavan luonteen mukaan sopivalla tavalla (Syrjänen 2005, 78). Vaihtoehtoja osallistumiselle ja vuorovaikutukselle järjestää kaavanlaatija, joka tiedottaa tulevista mahdollisuuksista vaikuttaa ja järjestää tilaisuuksia sekä kokoaa tiedot näiden osalta (Haliseva-Soila 2017).

Valmisteluvaihe on osallisten näkökulmasta ja osallistumisen kannalta asemakaavaprosessin kannalta tärkein vaihe ja mahdollisuus päästä vaikuttamaan kaavan sisältöön. Valmisteluvaiheessa suunnittelutyö on alkanut lähtötietojen, selvitysten sekä vaikutusten arvioinnin pohjalta. Suunnittelua ja ratkaisuja havainnollistetaan kaavaselistuksessa. (Haliseva-Soila 2017.)

Staffans (2004) toteaa tutkimuksessaan, että kaavoituksen sisältöön sekä laatuun liittyvät kysymykset pitäisi ratkaista jo varhaisessa vaiheessa vuorovaikutuksen avulla. Osallistuminen ja oman näkemyksen esittäminen voi olla ongelmallista asukkaille tiedon jäsentämisen, erilaisen näkemyksen ja ilmaisun kannalta. Varsinkin jos palaute, mielipide tai muistutus on laadittu oman yksittäisen näkemyksen perusteella ja se ilmaistaan hyvin yleispiirteisesti, eikä liity meneillä olevaan suunnitteluun ja siinä käsiteltyihin faktoihin. Tällöin vaikuttaminen tuntuu asukkaasta turhalta. (Staffans. 2004. 245–250.)

3 Osallistuminen ja vuorovaikutus

3.1 Yleistä

Perinteisesti ja historiaan peilaten, kaupunkeja ja kaavoitettavia alueita on suunniteltu tavalla, jossa suunnittelijalla on ollut näkemys mikä on ollut hyväksi alueelle ja mikä on alueen edun mukaista. Ennen vuoden 2000 maankäyttö- ja rakennuslain uudistusta, tämä on ollut vallitseva toimintapa kaupunkien ja kuntien alueella, ja itse osallinen on päässyt osallistumaan vasta suunnittelun loppuvaiheessa. (Bäcklund ym. 2002. 128.)

Kun puhutaan osallistamisesta, eli tässä yhteydessä demokratiasta kaavahankkeen yhteydessä, arvioidaan sen olevan enemmän edustuksellista demokratiaa, jossa kuntalaiset valitsevat edustajia, jotka tekevät päätöksiä heidän puolestaan (Bäcklund 2008). Vaikka edustuksellinen demokratia onkin yksi osallisten vaikutusmuoto päätöksenteossa, sen myötä voi syntyä ristiriitoja kaavahankkeen ollessa käynnissä, sillä poliittinen ohjelma ja edelliset linjaukset voivat olla ristiriidassa osallisen ja päättävän edustajan näkemyksen kanssa (Stafans. 2004. 267–268). Osallistuminen kaavahankkeeseen on kuitenkin sosiologista demokratiaa, joka kehittyy ja muodostuu kansalaisten yhteisöllisyyden sekä aktiivisen osallistumisen myötä. Osallistuminen on kansalaiselle vapaaehtoista ja omaehtoista, ja omaehtoisuus onkin avainroolissa, kun kehitetään asuinalueita. Tämä on tärkeää, koska tällä tavoin pystytään kyseenalaistamaan tehtyjä linjauksia, antamaan ehdotuksia suunnitteluun ja etsimään ratkaisuja yhdessä osallisiin vaikuttaviin maankäytöllisiin vaikutuksiin. (Bäcklund ym. 2002. 36, 41, 126.)

3.2 Tavoitteet

Osallistamisella ja vuorovaikuttamisella pyritään ratkaisemaan kaavahankkeen ja osallisten välille mahdollisesti syntyviä ristiriitoja (Bäcklund ym. 2002. 45). Loppujen lopuksi vuorovaikuttaminen on käytännössä tiedonvaihtoa, jonka lopputuloksena pyritään saamaan kaikkia osapuolia tyydyttävä ratkaisu (Roininen ym. 2003). Vuorovaikuttamisessa korostuukin kommunikaation tärkeys ja sen toimivuus osallisten ja hallinnon välillä (Syrjänen. 2005. 11).

Onnistuneen osallistumisen ja vuorovaikutuksen tärkeimpiä kriteereitä on tutkittu, kuten Innes ja Booher (2004) ovat tutkimuksessaan todenneet tärkeimmiksi kriteereiksi:

- tavoitetaan ja saavutetaan yhteys osallisten ja muiden toimijoiden välille
- tiedonvaihto on onnistunutta ja läpinäkyvää
- osallisten osallistuminen on itsenäistä, tasa-arvoista ja demokraattista

- kaavaratkaisu saavutetaan yhteisymmärryksessä.

3.3 Osalliset

Osallisia kaavoituksessa ovat kaikki ne joihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa sekä viranomaistahot ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (Alueidenkäyttölaki 132/1999, 62 §). Alueidenkäyttölaki turvaa osallistumismahdollisuuden, vuorovaikutuksen ja avoimen tiedottamisen kaavan eri vaiheissa (AKL 132/1999, 1 §).

Osallistuminen ja vuorovaikuttaminen asettaa suunnittelijalle haasteita alueen tyypistä tai siihen kuuluvista osallisista riippumatta. Näkökulmasidonaisuus on vahvasti esillä lähes kaikissa kaavahankkeissa, sillä kaupunkitilan käyttäjät näkevät ja kokevat tämän suunniteltavan tilan monella eri tavalla. Lisäksi käyttäjät tai osalliset omaavat erilaisia arvoja, näkemyksiä hyödyistä tai haasteista, sekä miten kaavahanke luo ongelmia tai tuo kaivattuja ratkaisuja alueelle. Kaavoitusprosessissa nousee usein esille eri intressit kaupunginosan kehittämässä, kun näkemyksiään antavat ja ajavat kuntalaiset, yritykset, järjestöt, sekä poliittiset vaikuttajat. (Bäcklund ym. 2002. 121).

3.4 Osallisten kokemuksia

Jokainen meistä käyttää kaupunkitilaa eri tavoin; joku käy töissä saman kaupungin toisessa osassa, toinen harrastaa yhdessä kaupunginosassa ja mikä tärkeintä, asutaan jossain kaupunginosassa (Bäcklund ym. 2002. 147). Alueidenkäyttölaki (132/1999, 62 §) mahdollistaa kuitenkin jokaisen osallisen palautteen, mielipiteen ja muistutuksen tulevan kuulluksi. Suurin haaste on, miten heidät tavoitetaan ja saadaan heidän faktuaalinen tietonsa kerättyä suunnitteluun, kun monesti saadaan tietoa osallisilta, joiden kokemus pohjautuu muistijälkeen jostain muusta kuin todellisesta kokemuksesta (Bäcklund ym. 2002. 147).

Osallisuuden lisääminen ja suunnittelun kehittäminen entistä vuorovaikutteisemmaksi olivat 2000-luvun alussa voimaan tulleen maankäyttö- ja rakennuslain keskeisimpiä tavoitteita (Syrjänen. 2005. 42). Tämä ei kuitenkaan näytä toteutuneen suunnitellusti, sillä Ogbeide ja Kallion (2019) laatimassa selvityksessä huomataan, että viranomaisten asenneongelmat ja osallisuuden sekä vuorovaikutteisuuden järjestäminen on edelleen puutteellista. Kyselyyn vastanneet kokivat osallistamisen olleen vain lain vähimmäistavoitteen täyttämistä, jolla ei ole suunnittelun lopputuloksen kannalta merkitystä. Ogbeide ja Kallion (2019) selvityksessä kartoitettiin Ympäristöministeriön toimeksiannosta kansalaisten kokemuksia ja toiveita maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuneiden muutoshankkeiden sujuvuudesta.

Ogbeide ja Kallion (2019) teettämään kyselyyn vastanneet toivovat hankkeiden osallistamiseen ja vuorovaikuttamiseen enemmän dialogista kommunikointia ja aitoa keskusteluyhteyttä. Kaavaprosessin suurimmat ristiriitaa ja konflikteja aiheuttavat tekijät ovatkin kaavanlaatijan ja osallisten näkemyserot, ja tämä luo epäluottamusta osallisten ja virkamiesten välille (Syrjänen. 2005. 61).

3.5 Osallistamis- ja vuorovaikutusmenetelmät

Vuorovaikuttaminen on käytännössä tiedonvaihtoa, jonka lopputuloksena pyritään saamaan kaikkia osapuolia tyydyttävä ratkaisu. Vuorovaikutus luokitellaan 1-suuntaiseksi, 2-suuntaiseksi ja monitahoiseksi vuorovaikuttamiseksi tai vuorovaikutusta ei ole syntynyt. (Roininen. ym. 2003.)

Osallistamismenetelmät määrittelevät miten vuorovaikutus syntyy. Kaavanlaatija arvioi jokaisen kaavahankkeen kohdalla erikseen käytettävät menetelmät osallistamiseen ja vuorovaikuttamiseen. Osallisia kaavahankkeella voi olla yksi tai tuhat, riippuen kaavahankkeen koosta. Osallisiksi luetaan kuntalaiset ja viranomaiset, joten osallistamismenetelmät voivat vaihdella paljon. (Roininen. ym. 2003.) Alueidenkäyttölaki määrittelee, että riittävän aikaisessa vaiheessa laaditaan osallistumis- ja arviointisuunnitelma, jossa määritellään osallistamisen ja vuorovaikutuksen tarve sekä laajuus kaavaan nähden (Alueidenkäyttölaki 132/1999 63 §).

Vuorovaikutus voi olla toteutettu joko virtuaalisin tai fyysisin menetelmin, tärkeintä on kuitenkin oikea-aikaisesti toteutettu vuorovaikutus. Virtuaaliset menetelmät ovat nykypäivänä tasa-arvoinen toteutustapa, koska siinä ei olla sidoksissa aikaan tai paikkaan, mutta haasteita aiheuttaa osallisten digitaalinen osaaminen ja saavutettavuus. Fyysisiksi vuorovaikutusmenetelmiksi luokitellaan paikkaan ja aikaan sidotut tapaamiset tai tilaisuudet. Eri menetelmät eivät sulje toisiaan pois vaan parhaimmassa tapauksessa täydentävät toisiaan, varsinkin kun ymmärretään käytettyjen menetelmien hyödyt ja heikkoudet. (Staffans & Väyrynen. 2009. 182–183.)

Taulukossa 1 on mukailtu Roininen ym. (2003) laatimaa asteisuustaulukkoa eri osallistamismenetelmien ja -tapojen vuorovaikutteisuuden osalta eli miten tieto vaihtuu tai kulkee eri osapuolten välillä kaavoitusprosessissa.

OSALLISTAMISMENETELMÄ / OSALLISTUMISTAPA	VUOROVAIKUTUS
VÄHIMMÄISVAATIMUKSET	
Kuuluttaminen Kirje Verkkosivut Ilmoitustaulu Paikallislehti	Yksisuuntaista
Viranomaisneuvottelu	Kaksisuuntaista tai monitahoista
Osallisten kuuleminen Palaute Mielipide Muistutus Valitus	Vaiheesta riippuvainen Yksi- tai kaksisuuntaista Kaksisuuntaista Kaksisuuntaista Yksisuuntaista
Lausuntopyyntö viranomaistahoilta Aloitusvaihe Valmisteluvaihe Ehdotusvaihe	Yksi- tai kaksisuuntaista
LISÄMENETELMIÄ / -OSALLISTUMISTAPOJA	
Kysely Kirje, verkkosivut	Yksi- tai kaksisuuntaista
Keskustelutilaisuus Kaavakävely Työpaja Tiedotustilaisuus Kaavoja koskevat tilaisuudet	Monitahoista
Tiedote	Yksisuuntaista

Taulukko 1. Osallistamismenetelmiä ja -tapoja sekä vuorovaikutuksen taso.

4 Kyselyt

4.1 Kyselyn toteuttaminen

Posti- ja verkkokyselyt luokitellaan yksisuuntaiseksi vuorovaikuttamiseksi. Kyselyt ovat perinteisiä aineiston keräämisen menetelmiä. Kyselyssä tutkittaville osallisille lähetetään fyysinen kyselylomake tai mahdollistetaan vastaaminen verkossa ja vastaukset palautuvat tutkijalle. (Hirsjärvi ym. 2004. 182–185.) Kyselyn peruseräytteenä on kerätä tietoa tosiasioista, sekä arvioiteja tai perusteluja jollekin väitteelle, joka liittyy kyseiseen tutkimukseen. Näin saadaan tietoa ihmisten asenteista, arvoista, käsityksistä ja mielipiteistä. Tyypillisesti kyselyn aluksi esitetään myös taustakysymyksiä. (Hirsjärvi ym. 2004.186.) Kyselyllä saadaan kerättyä yleistettävää tietoa rajatusta aihealueesta ja pystytään arvioimaan tilastollisesti vastausten edustavuutta (Tulkki & Vehmas 2007).

Vastausprosenttiin pystytään vaikuttamaan vaihtelevasti, varsinkin jos aihetta ei mielletä tärkeäksi tai kysely on lähetetty liian suurelle joukolle. Suuremman vastausprosentin saavuttamiseksi voidaan kuitenkin muistuttaa käynnissä olevasta kyselystä tutkittavaa vastaajajoukkoa, kuten tiedottamalla kyselystä uudestaan. (Hirsjärvi ym. 2004. 185.)

Kyselytutkimuksen kysymyksissä käytetään tyypillisesti joko avoimia tai suljettuja kysymyksiä. Suljetussa kysymyksessä annetaan valmiita vastausvaihtoehtoja, kun selvillä on rajaus, josta halutaan kerätä tietoa, mutta vaihtoehtojen täytyy erottua selkeästi ja poiketa toisistaan. Avoimet kysymykset nousevat tärkeään rooliin, kun vastausvaihtoehtoja ei pystytä rajaamaan tarkasti tai on mahdollista, että tutkimuksen kannalta jäisi olennaista tietoa keräämättä. (Vehkalahti. 2019. 24–25.) Joissain tapauksissa on hyvä käyttää skaalautuvaa kysymystyyppiä, joka perustuu väittämään ja porrastuviin vastausvaihtoehtoihin välillä täysin samaa mieltä tai täysin eri mieltä (Hirsjärvi ym. 2004. 189).

4.2 Hyödyt

Posti- ja verkkokyselyissä pystytään keräämään laajalti tutkimusaineistoa sekä tavoittamaan suuri vastaajajoukko. Kyselyn ollessa hyvin laadittu, pystytään saatu aineisto käsittelemään helposti analysoitavaan muotoon. (Hirsjärvi ym. 2004.184.) Sosiaaliset tilanteet ovat epämukavia osalle ihmisistä, jolloin heidän on luontevampaa vastata kirjallisesti, jolloin he saavat äänensä kuulumaan (Staffans & Väyrynen. 2009).

Postikyselyn avulla pystytään saavuttamaan tietty kohderyhmä tai tietyn kaava-alueen osalliset (Tulkki & Vehmas 2007). Postitse toimitettu kysely on osalle luontevampi tapa osallistua, koska heillä ei ole välttämättä mahdollisuutta osallistua verkkokyselyyn (Vehkalahti. 2019. 48).

Verkkokyselyn laatiminen säästää monella osa-alueella kuluja, niin materiaali- kuin henkilöstökuluissa. Lisäksi kaikki vastaukset saadaan sähköisessä muodossa, riippumatta siitä oliko lomakkeessa avoimia tai suljettuja osioita. (Tulkki & Vehmas 2007.)

4.3 Heikkoudet

Yleisesti kyselyn heikkouksina pidetään vastausten luotettavuutta, sitä ovatko vastaajat perehtyneet kyseiseen tutkimukseen ja vastanneet vain aihealuetta käsitteleviin kysymyksiin, ja ettei ole syntynyt väärinymmärryksiä. Tähän vaikuttaa osaltaan myös kyselyn laatimiseen käytetty aika ja huolellisuus. (Hirsjärvi ym. 2004. 184.)

Verkkokyselyn heikkouksena on vastaajien tavoittaminen ja valikoituminen kunnan järjestämän kyselyn näkökulmasta, sillä kunnalla ei ole rekisteriä sähköposteista, joilla voitaisiin osalliset tavoittaa sähköisesti. Tällöin kyselystä voidaan tiedottaa verkkopalveluiden kautta tai paikallisissa tiedotusvälineissä. (Tulkki & Vehmas 2007.) Verkkokyselyn järjestämisessä syntyy myös huoli toistuvan vastaamisen mahdollisuudesta ja miten tätä voidaan ennalta ehkäistä. Tätä huolta voidaan lieventää yksilöivien kysymysten avulla, kuten nimi- tai osoitetietojen avulla ja lisäksi vähän haastavammalla keinolla kuten IP-osoitteen tunnistuksella. (Staffans & Väyrynen. 2009.)

Postikyselyn heikkouksia ovat lähettamisestä aiheutuvien kulujen lisäksi saatujen vastausten käsittely ja tallentaminen sähköiseen muotoon. Paperilomakkeen vastausten tallentamisen yhteydessä syntyy myös virheen mahdollisuus. (Vehkalahti. 2019. 48.)

4.4 Tulosten analysointi ja johtopäätökset

Avovastausten analysointi on haastavaa, koska siinä joudutaan suorittamaan laadullista analyysia ja tunnistamaan kyselyn tarkoituksen kannalta oleellisia asioita. Jos tämä tehdään liian kevyesti, on mahdollista, että tulkintojen objektiivisuus vaarantuu. (Staffans & Väyrynen. 2009.)

Tulosten analysoinnissa ei ole yhtä oikeaa ja suoraviivaista tapaa, lisäksi käytettäviä menetelmiä on monia. Tärkeintä on kuitenkin valita analyysitapa, jonka avulla saavutetaan paras mahdollinen vastaus tutkimukseen. Analyysitavat voidaan luokitella kvantitatiiviseen- ja kvalitatiiviseen analyysiin. Kvantitatiivisessa analysoinnissa selitetään määrällisen tutkimuksen kautta saatua tilastollista tietoa ja kvalitatiivisessa analysoinnissa pyritään laadulliseen analysointiin eli ymmärretään saatua tietoa ja tehdään päätelmiä saadun tiedon perusteella. (Hirsjärvi ym. 2004. 209–215.)

Lopuksi saatuja tuloksia tulkitaan ja tehdään johtopäätöksiä tulosten perusteella. Johtopäätöksien tueksi laaditaan synteesejä, jotka korostavat tutkimuksen pääseikat ja joissa vastataan tutkimuksessa asetettuun ongelmaan. (Hirsjärvi ym. 2004. 213–215.)

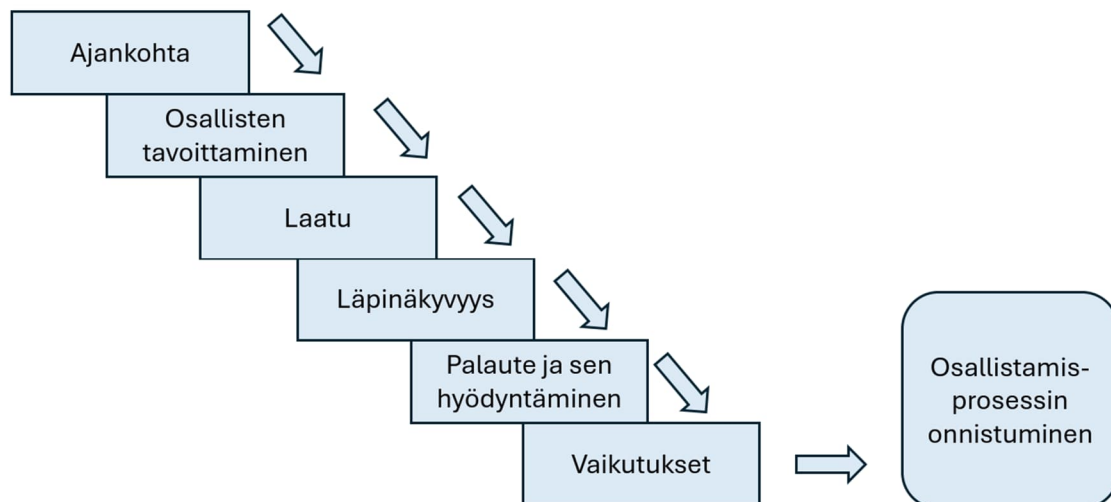
5 Osallistamisen arviointi ja menetelmien tarkastelu

5.1 Arviointikehys osallistamisen onnistumiselle

Tässä opinnäytetyössä asemakaavaprosessin alkuvaiheen osallistamisen ja vuorovaikutamisen onnistumista pitäisi pystyä arvioimaan, mutta koska asemakaava ei ole vielä saanut hyväksymispäätöstä, osallistamisen ja vuorovaikutuksen arviointi perustuu prosessin alkuvaiheen etenemiseen, saadun palautteen määrään sekä osallisten kokemuksiin. Arviointia varten hyödynnetään ja sovelletaan Rowen ja Frewerin (2004), Innesin ja Booherin (2004) sekä Roinisen ym. (2003) esittämiä kriteerejä, jotka koskevat onnistunutta julkista osallistamista ja vuorovaikutusta. Näiden kriteerien pohjalta on muodostettu arviointikehys, jonka avulla tarkastellaan kyselyiden vaikuttavuutta suunnittelun laatuun sekä arvioidaan menetelmien kehittämistarpeita. Kuviossa 3 on esitetty arvioinnissa käytetyt kuusi pääkriteeriä.

Arviointikriteerit:

- **Ajankohta:** alkoiko osallistaminen ja vuorovaikuttaminen tarpeeksi varhaisessa vaiheessa.
- **Osallisten tavoittaminen:** tavoitettiin kaikki osalliset, joihin asemakaava ja asemakaavan muutos vaikuttaa.
- **Osallistumisen laatu:** pystyivätkö osalliset osallistumaan ja jakamaan mielipiteensä itsenäisesti, ilman ulkopuolisia vaikutuksia.
- **Läpinäkyvyys:** oliko asemakaavaprosessi läpinäkyvää ja avointa.
- **Saatu palaute ja sen hyödyntäminen:** määrällinen ja sisällöllinen tarkastelu näiden osalta.
- **Vaikutukset:** vaikuttiko osallistaminen ja vuorovaikuttaminen suunnittelua edistävästi.

Kuvio 3. Arviointikriteerit osallistamisprosessin onnistumista varten.

5.2 Tutkimusmenetelmä

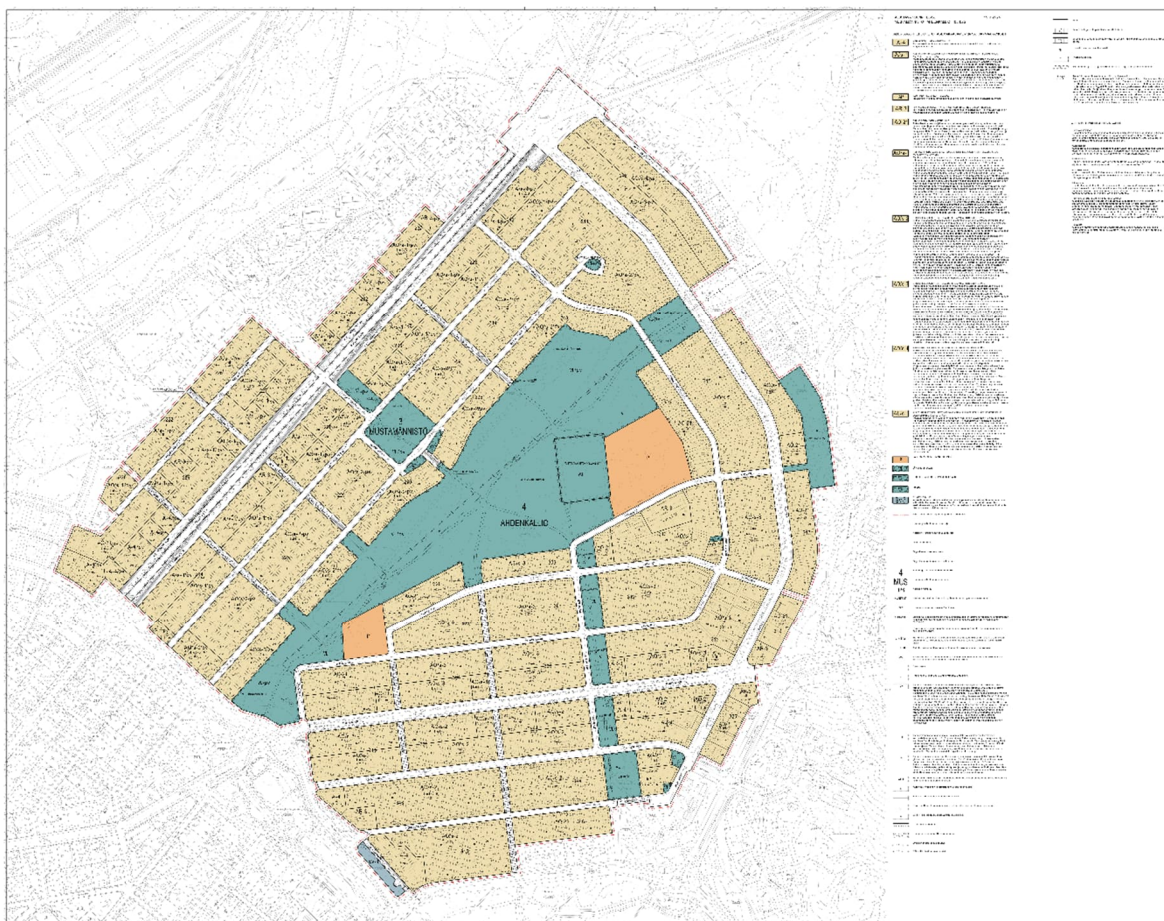
Suunnittelualueelle suunnatut asukaskyselyt on laadittu tämän kaavahankkeen mukaiseksi, mutta näitä on mahdollista hyödyntää myös muissa hankkeissa pienillä muutoksilla. Kyselyt ovat kaavanlaatijan suunnittelema yhteistyössä kaavoituspäällikön kanssa ja kyselyistä pyrittiin tekemään selkeitä sekä helposti ymmärrettäviä ja dokumentoitavia. Kyselyt luotiin tekstinkäsittelyohjelma Microsoft Wordilla ja kartta-aineisto tuotettiin QGIS paikkatieto-ohjelmalla. Laaditut kyselyt löytyvät kokonaisuudessaan opinnäytetyön liitteistä 1 ja 2.

Vireilletulovaiheessa kaava-alueen osallisille toimitetaan asukaskysely, joka kartoittaa osallisten suhdetta alueeseen, heidän kokemuksiaan elinympäristöstään ja muutoksien tarpeesta alueella. Kaavan käynnistyessä toimitetaan osallisille kirje, joka sisältää tiedotteen vireilletulosta, osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä kyselylomakkeen. Kyselylomake on mahdollista palauttaa Hyvinkään kaupungin kirjaamoon tai suoraan kaavanlaatijalle joko kirjeitse tai skannaamalla ja lähettämällä sähköpostiin. Useilla lomakkeen palautusvaihtoehdoilla pyritään lieventämään niin sanottua digikuilua, jolloin kaikilla osallisilla on mahdollisuus vastata.

Kaavatyön yhteydessä kokeillaan myös ylimääräistä vaihetta, alustavaa suunnitelmaa, osallistamisen ja vuorovaikutuksen tueksi. Alustava suunnitelma sijoittuu valmisteluvaiheen alkuun ja siinä laaditaan epävirallinen kaavakartta ja alueen muutoksia kuvaava asiakirja. Kuviossa 4 esitettyä epävirallinen kaavakartta ja kuviossa 5, kuvaus alustavasta suunnitelmasta, esitettyä asiakirjan sisällysluettelo.

Lisäksi laaditaan kyselylomake, jonka avulla osalliset pystyvät kommentoimaan suunnitelmaa. Kaavakartta, asiakirja ja kysely julkaistaan Hyvinkään kaupungin verkkosivuilla. Kysely toteutetaan ensisijaisesti webropol-pohjaisesti, mutta osallisilla on mahdollisuus täyttää paperinen kyselylomake Hyvinkään kaupungin aulassa, jossa aineistot ovat myös tutustuttavissa. Lisäksi alustavan suunnitelman kommentoinnin aikana kaavanlaatija on tavattavissa yhtenä päivänä viikossa Hyvinkään kaupungintalolla.

Tutkimusta tukee myös Hyvinkään kaupungin kaavoitusosaston järjestämät kuukausittaiset kaavaillat. Kaavailloista kuulutetaan erikseen Hyvinkään paikallislehdessä, kaupungin verkkosivuilla ja sosiaalisen median kanavilla. Kaavailloissa käsitellään ajankohtaisia kaavahankkeita, tällöin kuulutuksessa on mainittu käsiteltävät aiheet ja lisäksi kuntalaisilla on mahdollisuus saapua paikan päälle esittämään kysymyksiä kaavahankkeista.

Kuvio 4. Epävirallinen kaavakartta. (Hyvinkään kaupunki a.)

Sisällys

ALUSTAVAAN SUUNNITELMAAN VAIKUTTANEET ASIAT	4
Analyysi aloitusvaiheen asukaskyselystä	4
Asukaskysely; ominaispiirteet ja rakentaminen.....	4
Asukaskysely; liikenne ja katualueet.....	5
Asukaskysely; puistot ja viheralueet	6
Tavoitteet	7
Alustavan suunnitelman merkintöihin ja määräyksiin vaikuttaneet asiat.....	8
Alueiden arvottaminen	9
Asuinrakennusten ja pihapiirien sopeutuminen	10
KATUALUEET	12
HÄMEENLINNANKATU, VANAJANKATU, HAUHONKATU, HIETAKATU JA SORAKATU	12
HÄMEENKATU	13
KIRKKOTIE JA AHDENKALLIONKATU	14
MAJAMÄENKATU JA MAJAMÄENKUJA.....	15
VIHERALUEET.....	16
KUUSIPUISTO	16
SANTASILLANKADUN PÄÄSSÄ OLEVA VIHERALUE	17
MUSTANMÄNNISTÖNPUISTO	18
HURTANKADUN JA JANAKKALANKADUN KULMAN PUISTOTONTTI	21
PIISPANPUISTO	23
PIISPANPUISTON ETELÄOSA	26
PIISPANPUISTON POHJOISOSA.....	30
KORTTELIALUEET	34

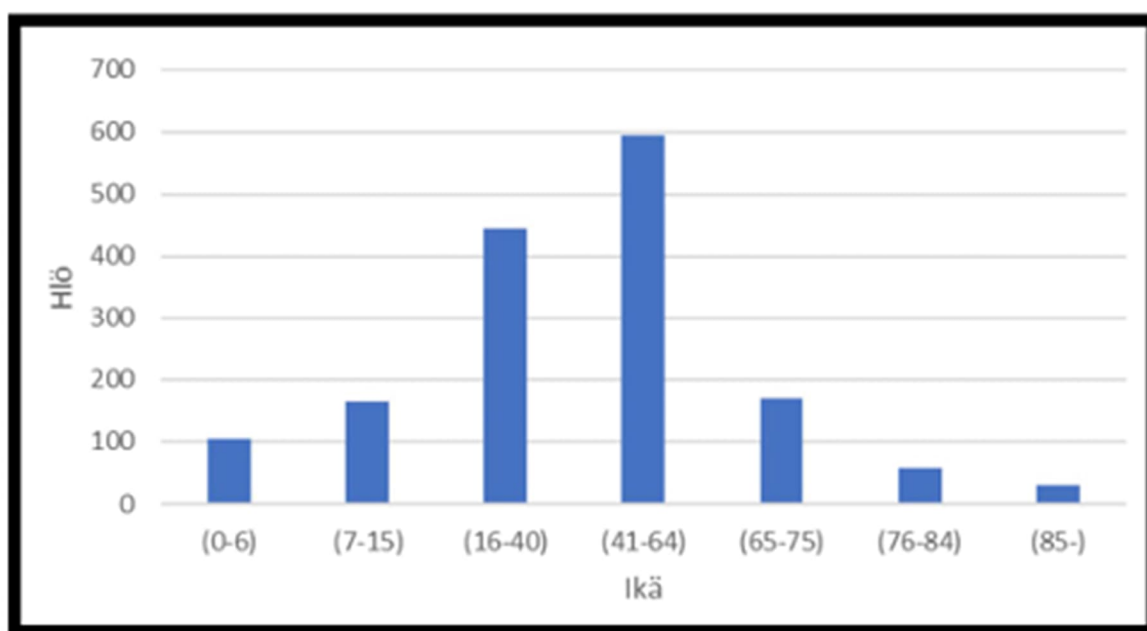
6 Mustamännistö – Ahdenkallio asemakaava ja asemakaavanmuutos

6.1 Hyvinkää

Hyvinkää on Pohjois-Uudenmaan seudullinen keskus, jonka keskusta-alue mahtuu kolmen kilometrin säteen sisään. Hyvinkää on erittäin tiiviisti keskittynyt keskustatoimintojen osalta rautateiden risteämäalueelle. Rautatieyhteydet ovat olleet tärkeä elementti yhdessä maantieteyhteyden kanssa Hyvinkään kehittyessä kaupunkimaiseksi 1860-luvun alussa. Muita tärkeitä elementtejä kaupungiksi kehittymiseksi vuonna 1960 ovat 100-vuoden ajalla olleet seudulliset kartanot ja Ossian Donnerin aloittama kehräämö- ja kutomotoiminta. Hyvinkään kauppalan asemakaavaehdotus hyväksyttiin vuonna 1928 ja valtioneuvosto vahvisti tämän vasta vuonna 1932. Kauppalan asemakaavan laadinnan aloitti vuonna 1925 arkkitehti Carolus Lindberg, hänen tehtävänään oli samalla laatia myös rakennusjärjestys. (Junnila O. 1989.)

6.2 Kaava-alueen taustatiedot

Mustamännistön ja Ahdenkallion suunnittelualue sijaitsee noin 1.5 kilometrin etäisyydellä Hyvinkään keskustasta koilliseen, Mustamännistön ja Ahdenkallion kaupunginosissa. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 92 hehtaaria, ja alueella asuu noin 1500 asukasta. Suunnittelualueen väestön ikäjakauma kaavatyon alkaessa on havainnollistettu kuviossa 6. (Hyvinkään kaupunki a.)

Kuvio 6. Mustamännistö – Ahdenkallio asemakaavan väestön ikäjakauma.

Asemakaavan ja asemakaavamuutoksen tavoitteena on tutkia suunnittelualueella voimassa olevien asemakaavojen ajantasaisuutta ja arvioida asemakaavan ajantasaistamisen mahdollisuutta. Samalla arvioidaan suunnittelualueen täydennysrakentamisen mahdollisuutta ja sen vaikutuksia alueella. Lisäksi arvioidaan rakentamisen ohjaamisen tarve rakennus- ja kulttuurihistoriallisten arvojen näkökulmasta sekä korjaus- että täydennysrakentamisessa. (Hyvinkään kaupunki a.)

Asemakaavamuutos on osittain mainittu kaavoituskatsauksessa 2023 ja kaavoitusohjelmassa vuosille 2023–2025. Osittainen maininta johtuu Mustanmännistön alueen asuinkortteleiden väleihin asemakaavassa osoitetuista kapeista puistovyöhykkeistä, jotka ovat tosiasiassa käytössä katuina. Samankaltaisia puistovyöhykkeitä löytyy myös Ahdenkalliosta. Alunperin kaavan tavoitteena oli tutkia mahdollisuutta muuttaa em. puistot kaduiksi vastamaan nykytilannetta. Alueen voimassa olevat asemakaavat ovat myös muiden asemakaavamerkintöjen osalta vanhentuneita. Tästä syystä tarkastelua on laajennettu koskemaan myös korttelialueita. (Hyvinkään kaupunki a.)

Suunnittelualueen rakennuskanta on peräisin pääosin 1930–1970-luvuilta. Alue on rakennut pääosin jälleenrakennuskauden aikoihin. Jälleenrakennuskauden talotyyppinä leimaa selkeästi yhtenäinen ulkoasu, ja ne ovat käytännössä kaikki samankaltaisia. Talot ovat nopeamaisia ulkomuodoltaan, ja niille on ominaista puolitoistakerroksisuus sekä jyrkkä harjakatto. (Hyvinkään kaupunki a.)

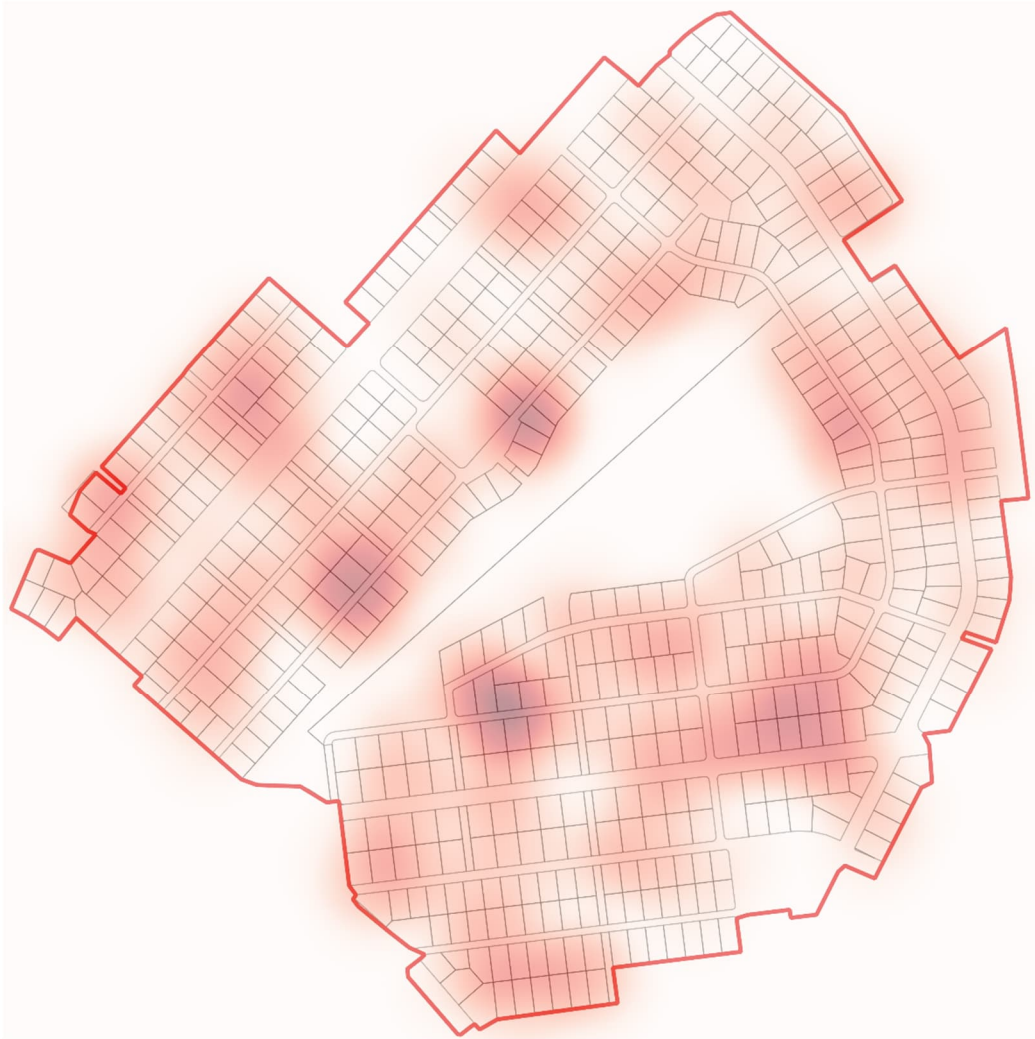
7 Vireilletulovaiheen asukaskysely ja tulokset

7.1 Vireilletulovaiheen asukaskysely

Ensimmäinen asukaskysely, liite 1, toimitettiin kaava-alueen osallisille vireilletulo kirjeen yhteydessä. Samalla tavoitettiin kaikki osalliset kaava-alueella ja saatiin lievennettyä mahdollista digikuilua osallisten välillä. Kyselylomake oli myös mahdollista palauttaa kolmella eri tavalla; tuomalla kyselylomake Hyvinkään kaupungintalon infoon, postittamalla se Hyvinkään kaupungille tai sähköpostitse, jolloin oli mahdollista kuvata tai skannata lomake ja lähettää suoraan kaavanlaatijalle. Monipuolisen palauttamistavan tarjoamisessa haluttiin tutkia, että mitä vaikutuksia tällä on ihmisten osallistumiseen.

Kysely toimitettiin 600:lle osalliselle ja vastauksia palautui 200 kappaletta. Kaikki vastaukset taulukoitiin Microsoft Excel-ohjelmiston avulla, jotta saatuja vastauksia olisi helpompi analysoida. Kaikkiin kysymyskohtiin ei kuitenkaan saatu täysiä vastausmääriä. Valmiiksi annettuihin vastausvaihtoehtoihin vastaamatta jätti yhdestä viiteen vastaajaa, kun taas karttaosioon jätti vastaamatta 157 vastaajaa. Kaikki palautuneet vastaukset kirjattiin saapuneeksi Hyvinkään kaupungin kirjaamon kautta ja tallennettiin asianhallintajärjestelmään. Vastauksien kirjaaminen suoritettiin, koska palautuneet vastaukset luokitellaan palautteeksi, jota voi antaa koko asemakaavaprosessin ajan.

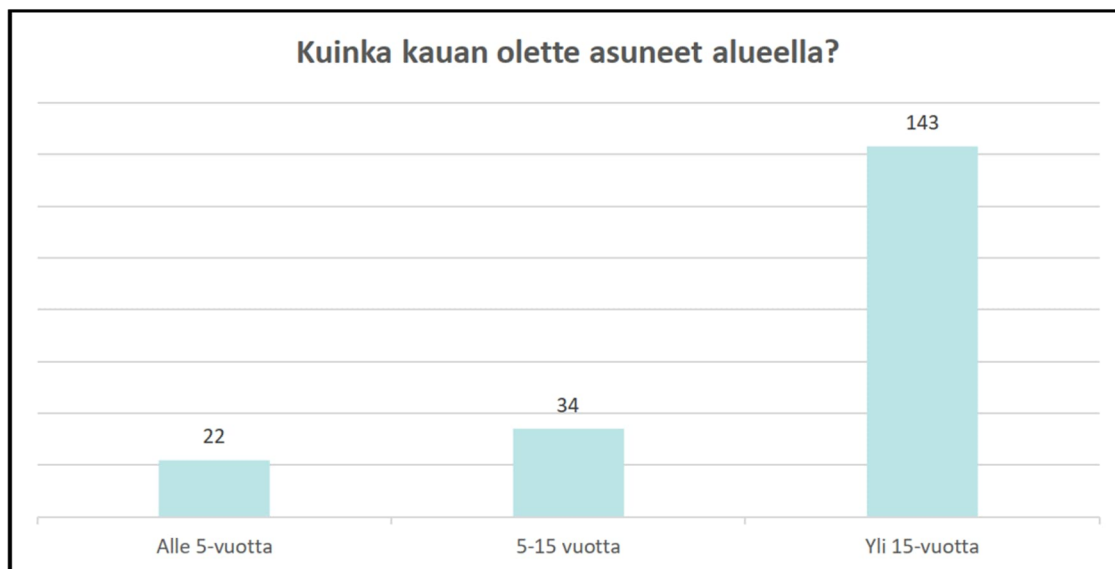
Koska kaikki vastaukset taulukoitiin ja kaikki kyselyyn osallistuneet olivat täyttäneet vähintään osoitetiedon, pystyttiin osoitteille antamaan koordinaatit ja annettujen koordinaattien avulla tutkimaan vastausten jakautumista kaava-alueella. Heatmap-tyylisen (kuvio 7) karttatarkastelun avulla pystyttiin havainnoimaan, että ensimmäisen asukaskyselyn vastaukset eivät painottuneet tietylle alueelle vaan jakoutuivat tasaisesti ja vastauksia saatiin lähes jokaisesta suunnittelualueen korttelista.

Kuvio 7. Heatmap vastauksien jakautumisesta.

7.2 Vastaajien taustatiedot

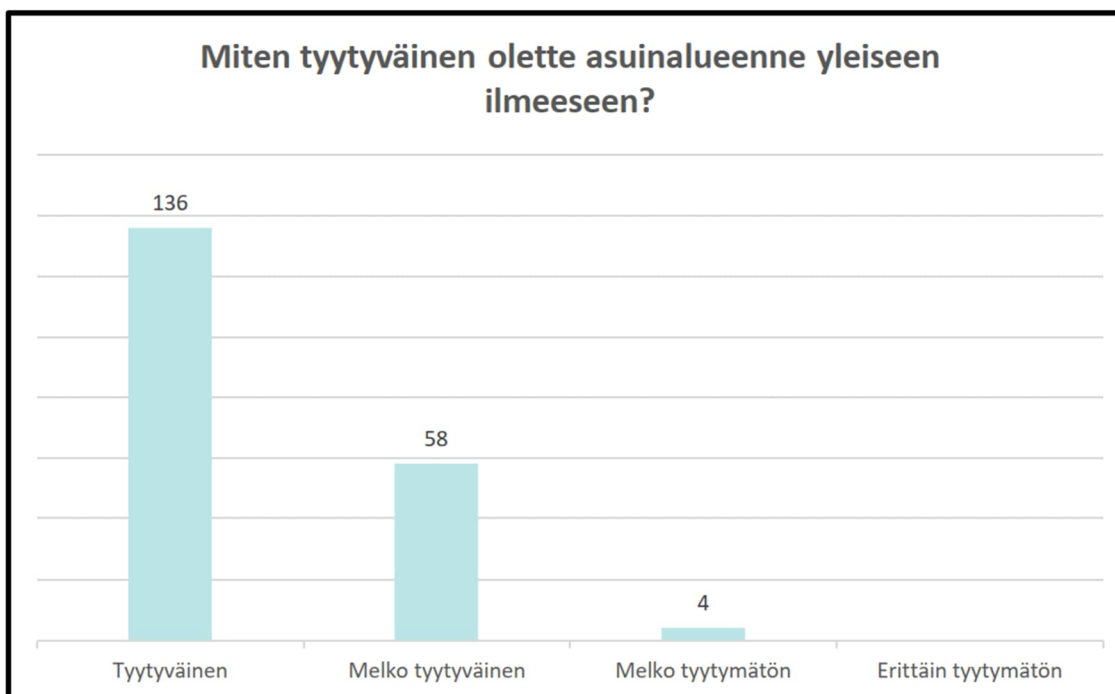
Vastaajista 71,8 % on asunut alueella yli 15-vuotta. Vastauksiin oli myös merkitty pitkään alueella asuneiden toimesta todellinen asumisaika ja muutamien kohdalla se oli jopa 60 vuotta. Vastaajien asumisaika suunnittelualueella on esitetty kuviossa 8.

Kuvio 8. Vastaajien asumisaika alueella.

7.3 Asuinalueen yleinen ilme

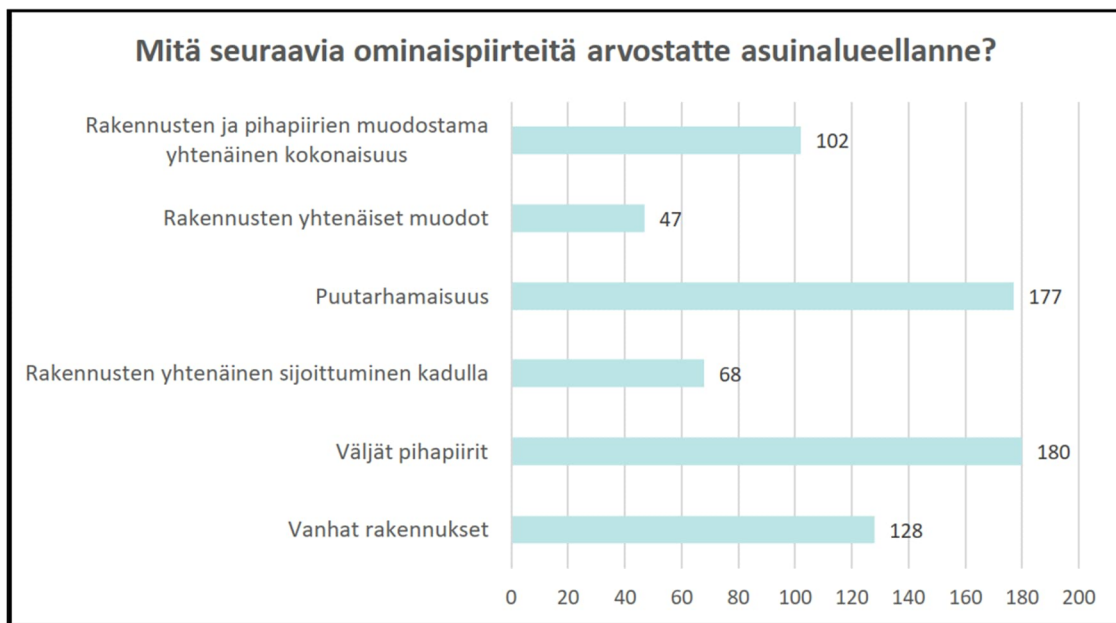
Vastaajista 68,7 % on tyytyväinen asuinalueensa yleiseen ilmeeseen ja tyytymättömiä on vain 0,02 %. Kuviossa 9 on esitetty vastaajien tyytyväisyys asuinalueen yleiseen ilmeeseen.

Kuvio 9. Vastaajien tyytyväisyys asuinalueen yleiseen ilmeeseen.

7.4 Asuinalueen vanhat rakennukset ja ominaispiirteet

Suunnittelualue sisältää kulttuurihistoriallisia ominaispiirteitä, joita kartoitettiin erillisenä kysymyksenä. Kysymyksessä oli ennalta määritelty tyypilliset ominaispiirteet jälleenrakennuskauden aikaiselle asuinalueelle. Tässä oli mahdollista valita monta eri vaihtoehtoa, ja kategoriaittain enemmistöä tässä edustavat väljät pihapiirit, puutarhamaisuus ja vanhat rakennukset. Vastaajista 86 % pitää alueen vanhoja rakennuksia tärkeänä. Vastausten jakautuminen esitetty kuviossa 10.

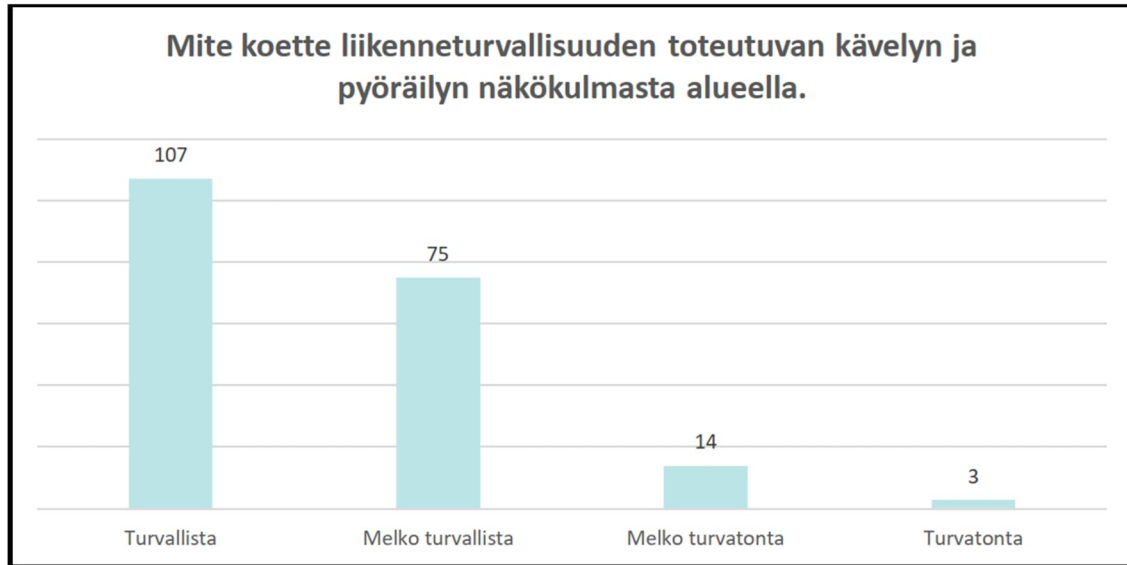

Kuvio 10. Ominaispiirteiden arvostus asuinalueella.

7.5 Liikenne ja liikenneturvallisuus

Vastaajista 79 % on tyytyväinen alueen sisäiseen katuverkkoon ja liikenteeseen. Tyytymättömyyttä vastaustaan oli mahdollista perustella, ja esiin nousivat liikenteen meluhaitat, liikennenopeudet, pysäköinti, katuvalot, näkyvyydet ja tarpeeton läpiajo.

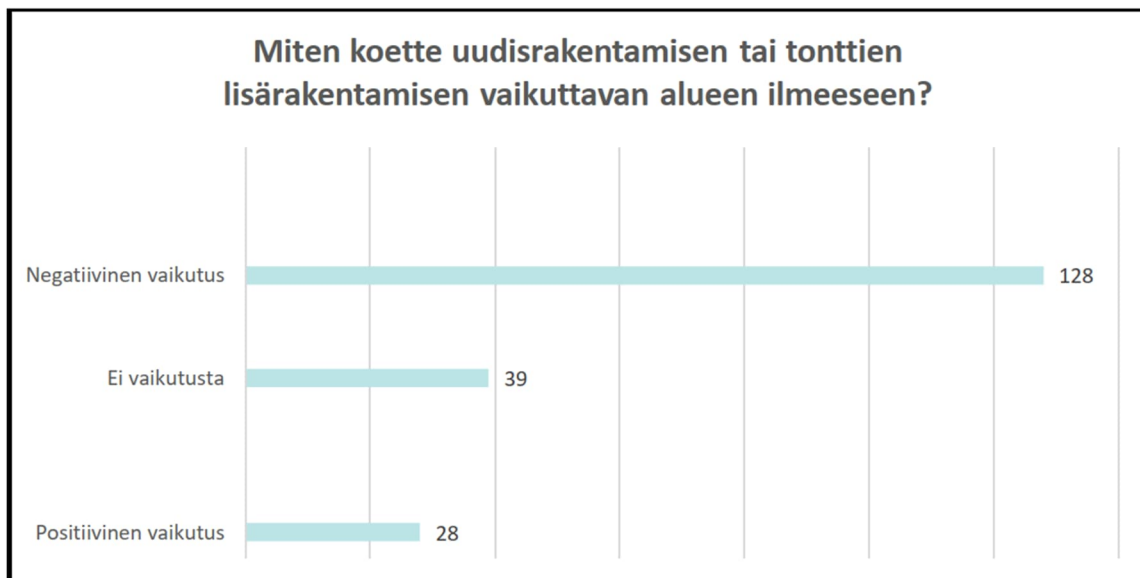
Kuviossa 11 on esitetty vastaajien näkemys siitä, miten he kokevat liikenneturvallisuuden toteutuvan suunnittelualueella kevyenliikenteen näkökulmasta. Vastaajien oli mahdollista valita porrastuvista vaihtoehdoista, ja vastaukset jakoutuivatkin painottuen turvalliseen sekä melko turvalliseen.

Kuvio 11. Kevyenliikenteen liikenneturvallisuus suunnittelualueella.

7.6 Uudis- ja lisärakentaminen sekä rakennusoikeus

Rakentamiseen suhtaudutaan negatiivisesti ja 65 % vastaajista kokee uudis- tai lisärakentamisen vaikuttavan negatiivisesti alueen ilmeeseen. Loput 35 % kokee tämän vaikutuksiltaan neutraalina tai positiivisena. Kuviossa 12 on esitetty tulokset uudis- ja lisärakentamisen vaikutuksista alueen ilmeeseen.

Kuvio 12. Uudis- ja lisärakentamisen vaikutuksista alueen ilmeeseen.

Vastaajista 83 % ei koe tarvetta rakennusoikeuden nostolle alueella. Tähän kohtaan oli mahdollisuus tarkentaa vastaustaan ja vastauksissa korostui negatiiviset vaikutukset

alueen viihtyvyyteen, ominaispiirteisiin, eikä sen nähdä tuovan lisäarvoa alueelle. Toisaalta toivottiin rakennusoikeuden nostoa yhdenvertaisuuden näkökulmasta ja mahdollisuudella rakennusten laajentamiseen.

7.7 Avoin palaute

Avointa palautetta sekä alueellisia kehitys- ja ongelmakohtia saatiin kerättyä karttaosion avulla. Vastaajat hyödynsivät karttaosiota piirtämällä merkinnän haluttuun kohtaan ja tätä merkintää oli selvennetty sanallisesti. Tätä on havainnollistettu kuviossa 13.

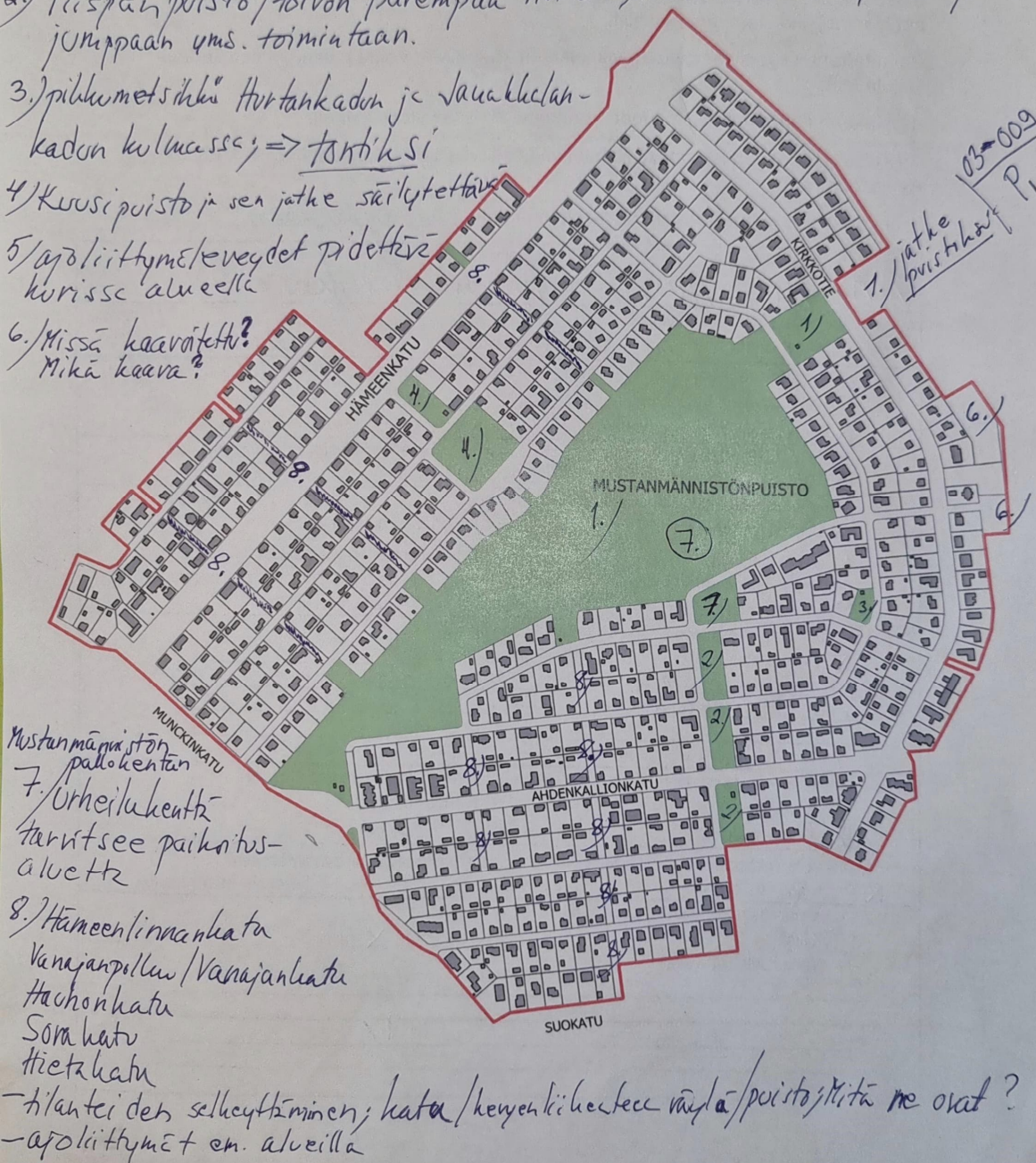
Karttaosion merkinnöissä korostuivat puistojen tärkeys, sekä niihin liittyvien ulkoilureittien merkitys alueen asukkaille. Lisäksi näiden merkintöjen yhteydessä toivottiin, että puistojen hoitoa ja kunnostusta lisättäisiin.

Liikenteellisiä ongelmakohtia merkittiin karttaan runsaasti. Merkinnät olivat yksityiskohtaisesti sijoitettu kartalle ja puutteita ja ongelmia kuvattiin sanallisesti. Asumisen puolesta oli karttaosioon mainittu alueen historialliset arvot ja niiden säilyminen jälkipolville, sekä väljyyden ja puutarhamaisuuden tärkeys asukkaille.

Karttaosioon rakentamisen puolesta annetut palautteet koskivat rakentamisen ohjaamisen korostamista ja rakennusoikeudellista tarkastelua. Kriittisempää palautetta vastaajat antoivat täydennysrakentamisesta.

Kuulemme mielellään mistä erityisesti pidätte alueella ja alueen mahdollisista ongelmakohta/parannusehdotuksista. Voitte hyödyntää oheista karttaa näiden asioiden merkitsemiseen.

- 1./ Puisto/hyvä alue, kunhan alueelle leivittäytyminen/laajentaminen pidetään kurissa.
- 2./ Pääosan puisto/toivon parempaa hoitoa; nurmi-alueet sopivat puisto jumppaan yms. toimintaan.
- 3./ pilkkumetsä Hirtankadon ja Jauakkelan kadun kulmassa; => tontiksi
- 4./ Keusipuisto ja sen jatke säilytettävä
- 5./ apoliittymet/vegetet pidettävä kurissa alueella
- 6./ Missä kaavotettu? Mikä kaava?

Mustanmännistön
pallokentän
7./ Urheilukenttä
tarvitsee paikoin
aluetta

8./ Hämeenlinnankatu
Vanajanpöytä/Vanajanlehti
Hauhonkatu
Sora katu
Hieta katu

- tilanteiden selkeyttäminen; katu/keuhkoluokasta väylä/puisto; Mitä ne ovat?
- apoliittymet en. alueilla

Kuvio 13. Karttaosion vastausesimerkki.

8 Alustava suunnitelma ja kyselyn tulokset

8.1 Alustava suunnitelma

Valmisteluvaiheen alussa laadittiin alustava suunnitelma, joka on poikkeuksellinen välivaihe asemakaavaprosessissa. Tällä vaiheella tavoiteltiin syvempää osallistamista ja vuorovaihtamista, ja ennen kaikkea keskustelun herättämistä.

Yhtenä tavoitteena alustavan suunnitelman julkaisulla oli myös tutkia, miten tämän kaltainen välivaihe auttaa laatimaan varsinaista asemakaavaluonnosta. Lisäksi yhtenä tutkimusnäkökulmana oli alustavan suunnitelman vaikutukset varsinaisen asemakaavaluonnoksesta saataviin mielipiteisiin ja niiden määrään.

Alustava suunnitelma on verrattavissa asemakaavaluonnokseen, mutta on vapaamuotoisempi. Suunnitelma esitettiin vain yhdellä kaavakartalla ja vaihtoehtoisia täydennysrakentamisen vaihtoehtoja esiteltiin kaavakartan yhteydessä julkaistussa kuvaavassa asiakirjassa. Tässä asiakirjassa pyrittiin kuvaamaan myös muita suunnittelualueella tapahtuvia muutoksia ja selittämään niiden merkitystä.

Alustavan suunnitelman ja kuvailevan asiakirjan lisäksi toteutettiin kysely (liite 2), johon oli mahdollista vastata webropol-kyselyn avulla Hyvinkään kaupungin verkkosivujen kautta tai vaihtoehtoisesti täyttämällä lomake Hyvinkään kaupungintalolla. Myös julkaistuun asiakirjaan ja kaavakarttaan oli mahdollista tutustua verkossa tai kaupungintalolla.

Alustavasta suunnitelmasta ja kyselystä tiedotettiin poikkeuksellisesti vain Hyvinkään kaupungin verkkosivuilla, sekä kaupungin ja kaavoituksen omilla sosiaalisen median tileillä. Tiedottaminen toteutettiin poikkeavalla tavalla, koska alustava suunnitelma ei ole virallinen vaihe asemakaavaprosessissa ja samalla saimme tutkittua kaavoituksen tiedotusten saavuttavuutta verkon välityksellä. Viikon kuluttua julkaisusta kyselyyn saapuneiden vähäisten vastausten ja muiden yhteydenottojen takia, päätettiin jakaa tiedote (liite 3) kaava-alueen asukkaille suoraan postilaatikkoon.

Alustavan suunnitelman tiedettiin herättävän keskustelua, joten kyselyssä ilmoitettiin erikseen, milloin kaavanlaatija on tavattavissa kaupungintalolla ja vastaamassa tarvittaessa kysymyksiin liittyen alustavaan suunnitelmaan. Tämän lisäksi alustavaa suunnitelmaa esitettiin kahdessa eri Hyvinkään kaupungin kaavoituksen järjestämässä kaavaillassa. Alustavan suunnitelman julkaisua käsittelevän kaavaillan aikana oli tarkoitus saattaa aihe ja sen tarkoitus osallisten tietoisuuteen. Kun vastausajasta oli kulunut puolet, toisessa kaavaillassa käsiteltiin alustavaa suunnitelmaa tarkemmin, koska oli syntynyt väärinymmärryksiä ja näitä selvennettiin. Tätä tilaisuutta varten laadittu esitys oli tehty siihen asti saapuneiden

vastausten pohjalta. Kaavailtaan osallistui myös Hyvinkään paikallislehti Aamupostin toimittaja, joka teki illasta artikkelin.

Kaiken kaikkiaan yhteydenottoja ja vastauksia kertyi 95 kappaletta, joista vastauksia varsinaiseen kyselyyn oli 72 kappaletta. Kahdeksasta kiinteistöstä oltiin sähköpostitse tai puhelimitse yhteydessä ja kaupungintalolla kävi 15 eri kiinteistön edustajaa keskustelemassa.

8.2 Kyselylomake

Kyselyn kysymykset keskittyvät ensin itse alustavan suunnitelman arviointiin ja vaikutukseen. Tämän jälkeen kartoitetaan vastaajien kokemuksia osallistamisesta ja vuorovaikutuksesta kaavan yhteydessä. Kysymysten järjestys on sama molemmissa osallistumisvaihtoehtoissa.

Vaikka kyseessä on avoin kysely, johon pystyy vastamaan muutkin kuin osalliset, voidaan vastauksia pitää luotettavina niiden alueellisen yksityiskohtaisen tiedon perusteella. Tauskysymyksen tarkoitus on kartoittaa asuvatko vastaajat asemakaavamuutoksen alueella, joka parantaa kyselyn luotettavuutta.

8.3 Kyselyn tulokset

Saatuja tuloksia esitetään aihealueittain ja kyselylomakkeen järjestyksessä. Vapaita kommentteja esitetään muutama satunnaisesti poimittu vastaus.

Kyselylomakkeella oli kolme vapaan kommentin mahdollisuutta ja näissä kohdissa kysyttiin vastaajilta:

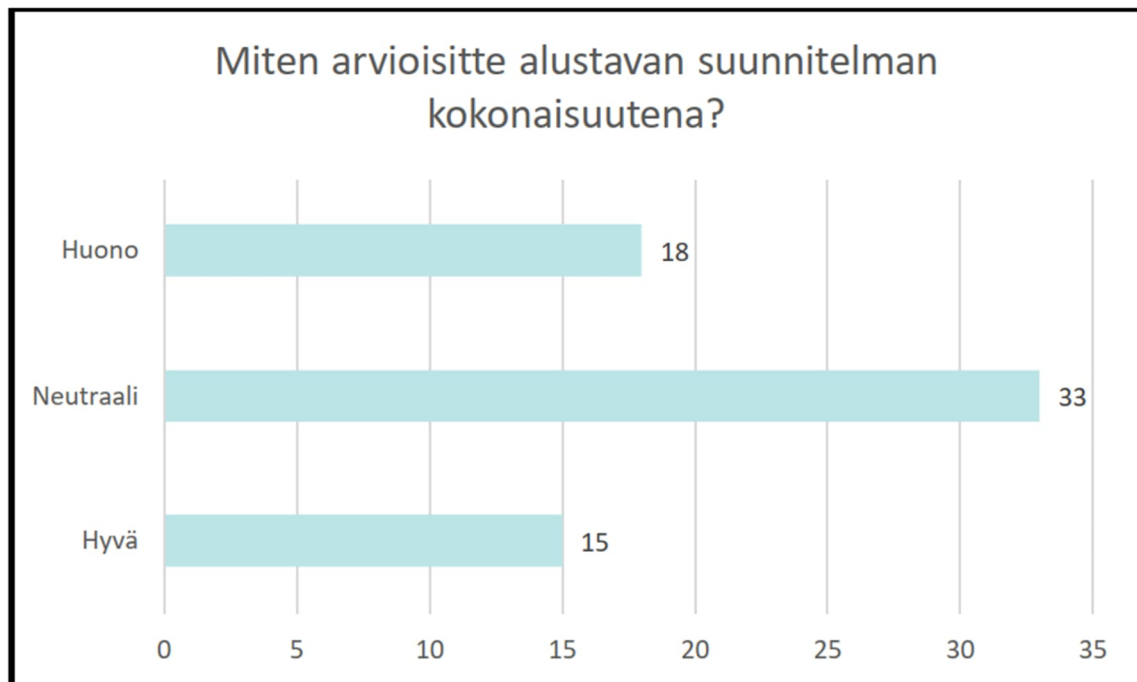
- Onko alustavassa suunnitelmassa sellaisia muutosehdotuksia, joihin olette tyytyväisiä?
- Onko alustavassa suunnitelmassa sellaisia muutosehdotuksia, jotka aiheuttavat huolta?
- Millä muulla tavalla haluaisitte osallistua kaavan valmisteluun sen alkuvaiheessa?

Näihin kysymyksiin saadut vastaukset kerättiin kootusti yhteen, koska monessa vastauksessa korostui sama aihe tai kysymys.

8.3.1 Alustavan suunnitelman arviointi

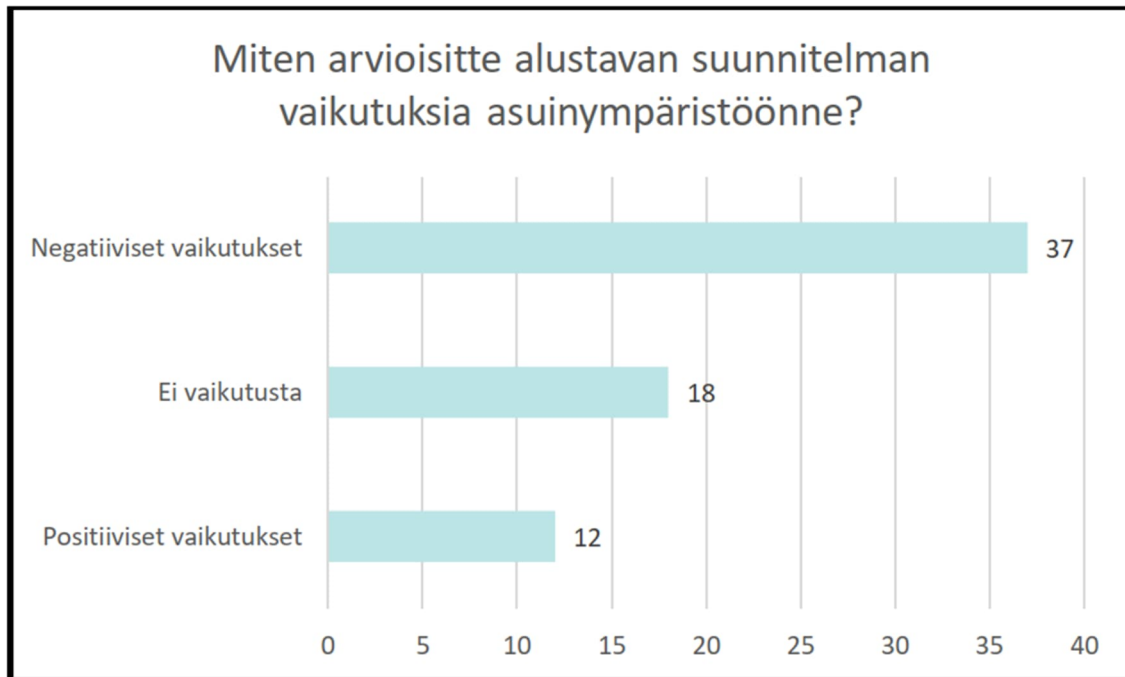
Vastaajista 66 otti kantaa alustavan suunnitelman kokonaisarviointiin ja vastaajista 27 % piti kokonaisuutta huonona. Puolet vastaajista koki suunnitelman olevan neutraali

kokonaisuutena ja loput 23 % näki suunnitelman hyvänä. Kuviossa 14 on esitetty vastausten jakautuminen.

Kuvio 14. Alustavan suunnitelman arviointi kokonaisuutena.

Pyydettyäessä arviota alustavan suunnitelman vaikutuksista vastaajien asuin ympäristöön, 55 % koki vaikutusten olevan negatiivisia. Loput 45 % vastaajista eivät kokeneet suunnitelman vaikuttavan heidän ympäristöönsä tai näkivät suunnitelmalla positiivisia vaikutuksia. Kuviossa 15 on esitetty vastausten jakautuminen koskien suunnitelman vaikutuksia asuin ympäristön osalta.

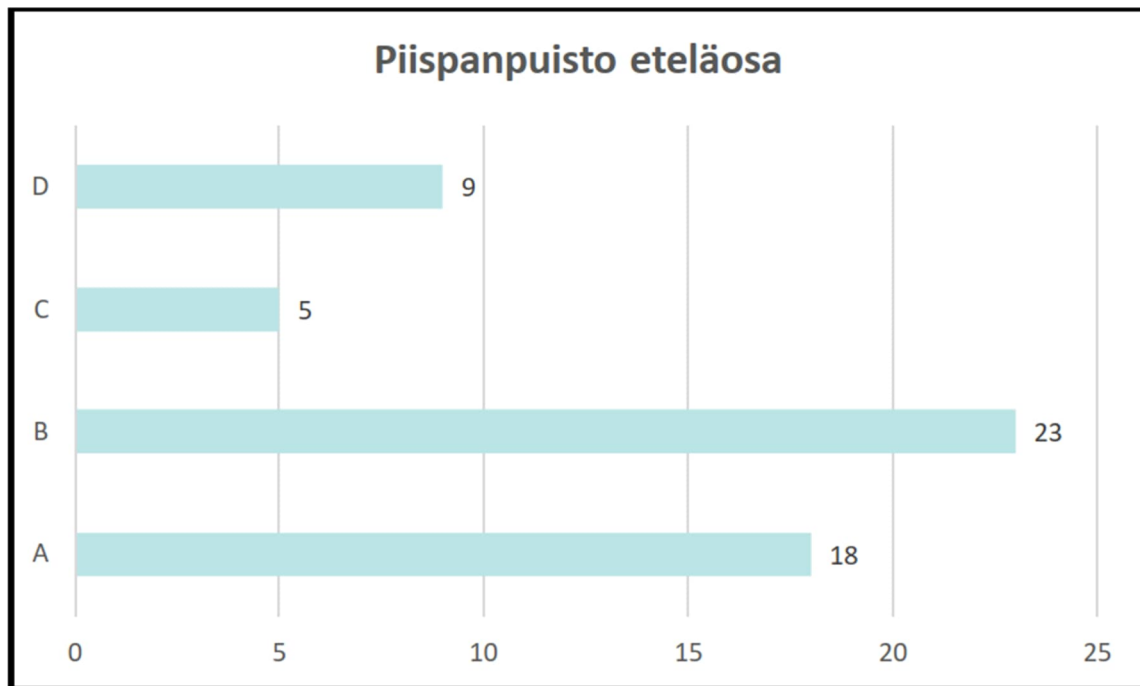

Kuvio 15. Alustavan suunnitelman vaikutukset asuin ympäristöön.

8.3.2 Täydennysrakentaminen

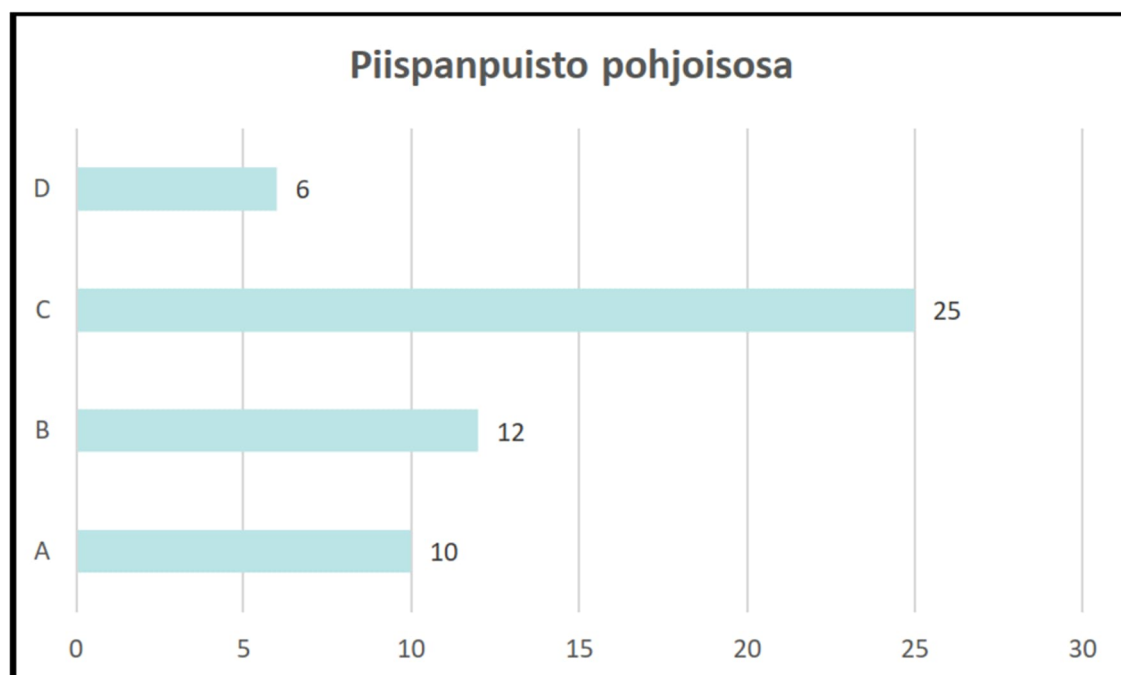
Täydennysrakentamisen osalta vastaajilta tiedusteltiin, mikä täydennysrakentamisen vaihtoehto olisi kehityskelpoisiin kahdelle puistoalueelle, jotka on eroteltu ilmansuunnallisen sijainnin perusteella samannimisellä puistoalueella. Täydennysrakentamisen vaihtoehtoihin vastaaja pystyi tutustumaan ”kuvaus alustavasta suunnitelmasta”-asiakirjassa. Vaihtoehtoista vastaaja pystyi valitsemaan useamman.

Piispanpuiston eteläosan täydennysrakentamisen vaihtoehtoista kaikki vaihtoehdot saivat kannatusta, mutta selkeimmin vaihtoehtoista korostuivat sekä A, että B vaihtoehto, joissa täydennysrakentaminen on hieman pienimuotoisempaa ja ympäristöön sopivampaa. Vastaajien valitsemat vaihtoehdot on esitetty kuviossa 16.

Kuvio 16. Täydennysrakentaminen Piispanpuiston eteläosaan.

Piispanpuiston pohjoisosan täydennysrakentamisen vaihtoehtoista kysyttäessä kaikki vaihtoehdot saivat kannatusta, mutta vaihtoehto C, jonka avulla säilytetään paremmin viheraluetta ja -yhteyttä, sai eniten ääniä. Vastaajien valitsemat vaihtoehdot on esitetty kuviossa 17.

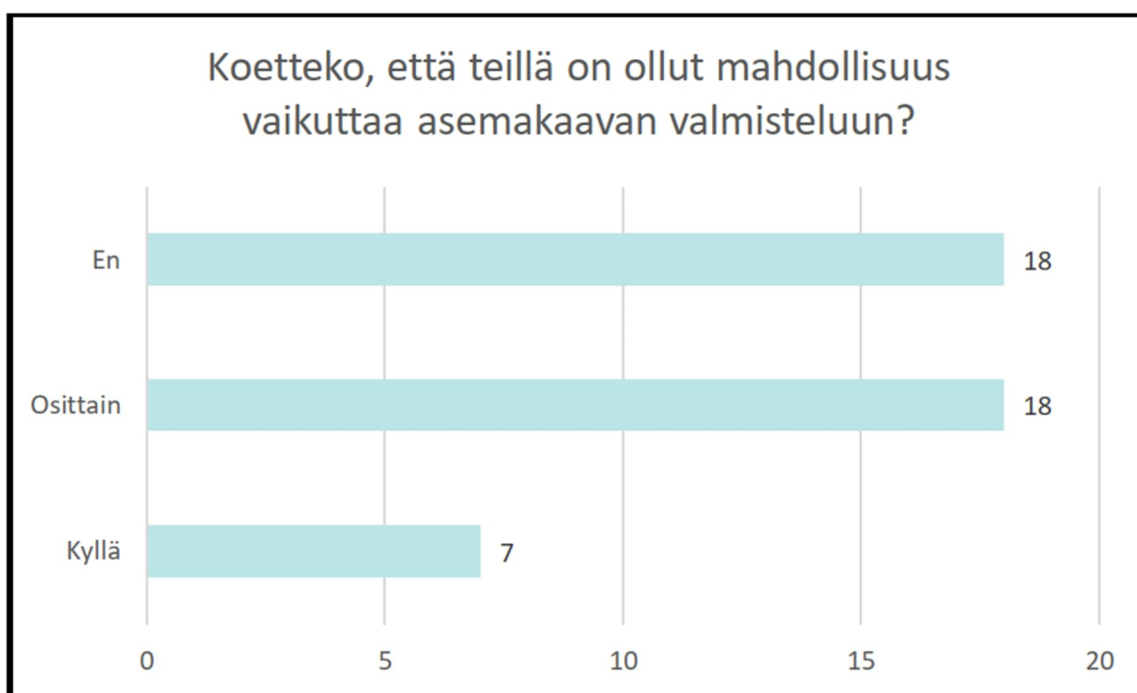

Kuvio 17. Täydennysrakentaminen Piispanpuiston pohjoisosaan.

8.3.3 Osallistaminen ja vuorovaikutus

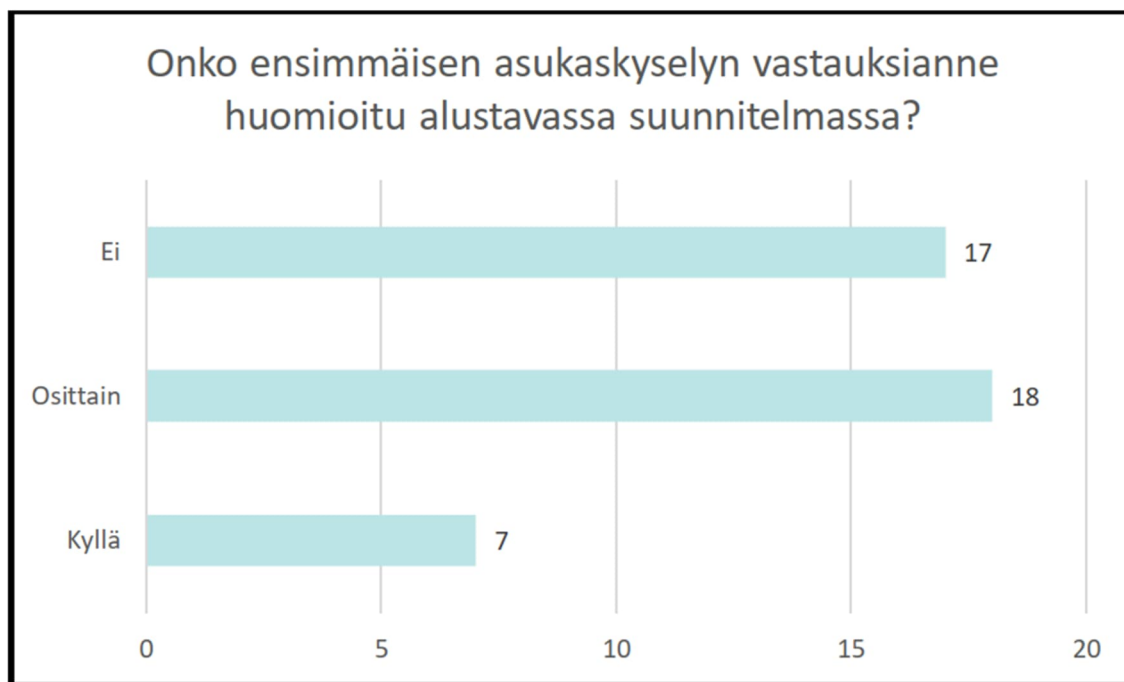
Seuraavissa kysymyksissä pyydettiin vastaajia arvioimaan osallistumista ja vuorovaikutusta kaavan laadinnan aikana. Näiden kysymysten avulla tavoiteltiin tietoa mahdollisesta kehittämisen tarpeesta, osallisten toiveista osallistumisen suhteen ja aineistoa opinnäyte-työtä varten.

Kysyttäessä, onko vastaajilla ollut mahdollisuus vaikuttaa asemakaavan valmisteluun, kokivat vastaajat ristiriitaisesti asian. 43 vastaajasta 41 % koki vaikuttaneensa osittain ja 41 % koki, että ei ole ollut mahdollisuutta vaikuttaa. Kuviossa 18 on esitetty vastausten jakautuminen.

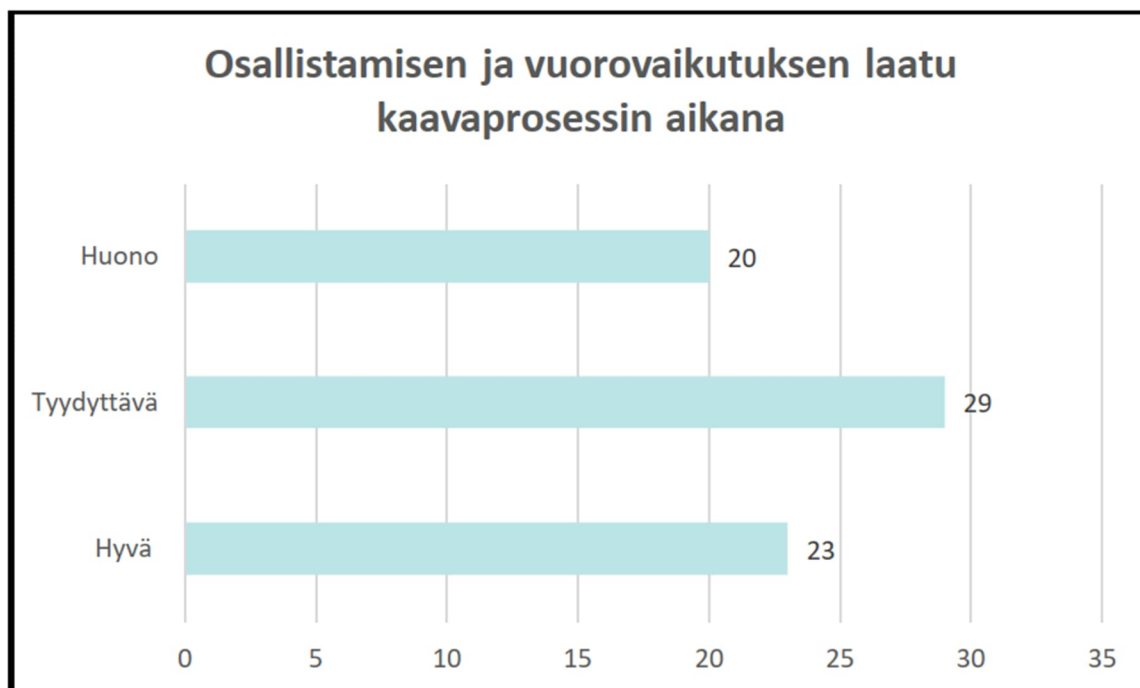
Kuvio 18. Vaikuttaminen asemakaavan valmisteluun.

Kyselyssä kartoitettiin myös vastaajien kokemusta siitä, onko heidän vastauksiaan huomioitu ensimmäisen asukaskyselyn jälkeen laaditussa alustavassa suunnitelmassa. Enemmistö 42 vastaajasta koki vastauksensa tulleen huomioituksi joko täysin tai osittain. Kuviossa 19 on esitetty vastausten jakautuminen.

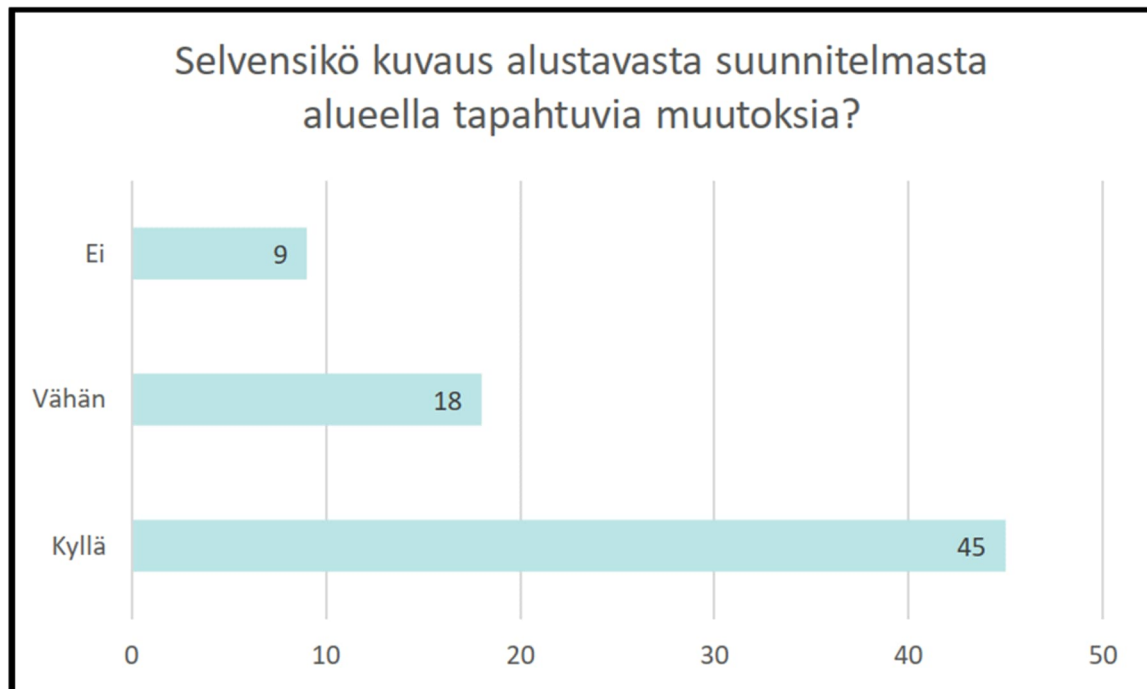
Kuvio 19. Ensimmäisen asukaskyselyn vastauksien näkyvyys alustavassa suunnitelmassa.

Vastaajia pyydettiin arvioimaan osallistamisen ja vuorovaikutuksen laatua asemakaavan vi-reille tulosta alustavaan suunnitelmaan asti. Suurin osa vastaajista koki tämän olleen tyydyttävää tai hyvää, vain 28 % vastaajista koki osallistamisen ja vuorovaikutuksen laadun olleen huonoa. Kuviossa 20 on esitetty vastausten jakautuminen.

Kuvio 20. Osallistamisen ja vuorovaikutuksen laatu vastaajan näkökulmasta.

Viimeisenä monivalintakysymyksenä kartoitettiin alustavaa suunnitelmaa varten laaditun kuvailevan asiakirjan hyödyllisyyttä. Asiakirjan oli tarkoitus selventää alustavan suunnitelman kaavakarttaa sekä suurimpia tapahtuvia muutoksia alueella. Kaikki kyselyyn osallistuneet vastasivat tähän ja 62 % vastanneista koki asiakirjan olleen hyödyllinen. 25 % vastanneista sai asiakirjasta vähän apua tulkitsemiseen ja 13 % vastaajista totesi, ettei asiakirja selventänyt millään tavalla alueella tapahtuvia muutoksia. Kuviossa 21 on esitetty vastausten jakautuminen.

Kuvio 21. Vastaajien arvio alustavan suunnitelman mukana julkaistusta asiakirjasta.

Viimeisenä kysymyksenä vastaajilta tiedusteltiin, millä muulla tavalla he haluaisivat osallistua kaavan valmisteluun sen alkuvaiheessa. Tämän kohdan vastaukset korostuivat teemoitain. Vastauksissa toivottiin:

- Kohdennettua kirjettä osallisille, jonka mukana saapuisi kysely.
- Tiedottamisen toimivuutta, ettei kaikki aineisto ja kyselyt olisi verkossa.
- Sähköpostitse tiedottamista, viestintä on liian vanhanaikaista.
- Face-to-face haastatteluja.
- Kohdennettua kaavailtaa osallisille tai yleistä keskustelutilaisuutta.

8.4 Avoin palaute

Avointa palautetta annettiin niin kommentteina kuin kysymyksinä, joko kysyttyyn kysymykseen tai muuten aiheeseen liittyen. Määrällisesti eniten kommentteja ja kysymyksiä saatiin

huolia herättäviin muutosehdotuksiin. Näissä korostuneet teemat olivat liikenne ja pysäköinti, tonttijaon pakollisuus, täydennysrakentamisen aiheuttamat muutokset ja paineet alueella, rakennusten suojeleminen ja purkamisen kieltäminen, rakennusoikeuden laskeminen ja rakentamisen rajoittaminen sekä mitä ovat aineistoissa esitetyt kulttuuriympäristöt.

Poikkikadut liian kapeita liikenteelle, turvallisuusriski kevyelle liikenteelle. Liikenteen lisääntyminen poikkikaduilla huolestuttaa, jos näillä sallitaan tontille ajo.

Miksi pysäköintiä ei rajoiteta vielääkään kapeilla katualueilla?

Syntyy ongelmia pysäköinnin suhteen, kun kadunvarsipysäköinti lisääntyy. Uusille tonteille riittävät parkkialueet, niin eivät ole kadunvarressa.

Piispanpuisto, täydennysrakentaminen, miksi?

Janakkalankadun ja Hurtankadun kulmauksen viheralue, täydennysrakentaminen, miksi? Vaihtoehdot ovat liian tiiviitä.

Onko tontti pakko jakaa, kun asemakaava tulee voimaan?

Suojelumerkintä tekee korjaamisesta mahdottoman, kallista ja vaikea löytää vanhoja materiaaleja. Huonokuntoiset rakennukset jäävät hoitamatta. Ympäristöministeriön ohjeistus suojelusuhteen tiukka.

Miksi alueelle esitetään suojelumerkintöjä? Tuleeko lisämaksuja asukkaalle, kun asetetaan suojelumerkintä?

Miksi rakennusoikeutta vähennetään osalla kiinteistöistä? Rakennusoikeuden vähentäminen laskee kiinteistön arvoa.

Rakennusalan rajoittavuus?

Uudisrakentamista koskevat ja ohjaavat määräykset turhia, koska alue on jo rakennut.

Miksi en voi käyttää kaikkea rakennusoikeutta laajennukseen?

Mikä on maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö?

Mikä on keskustaajaman kulttuuriympäristön hoitosuunnitelma?

Mikä on paikallisesti arvokas kulttuuriympäristö?

Positiivisia kommentteja annettiin myös liittyen alustavaan suunnitelmaan. Tässäkin korostuivat kommentit teemoittain.

- Urheilukentän ja sen pysäköinnin huomioiminen sekä mahdollinen kehittäminen.

- Puistomaisuuden ja viheralueiden turvaaminen sekä säilyttäminen.
- Kohtuullinen täydennysrakentaminen kehittää aluetta, kunhan se on ympäristöön sopivaa.
- Uusien kevyenliikenteen yhteyksien mahdollisuus, ne tuovat turvallisuutta alueella liikkumiseen.
- Poikkikatujen ajantasaistaminen ja sen vaikutukset mahdolliseen läpiajoliikenteen rajoittavuuteen.
- Hämeenkadun bulevardimaisen ilmeen turvaaminen.
- Alueen ominaispiirteiden kunnioittaminen ja säilyttäminen, vaikka jouduttaisiin leikkaamaan rakennusoikeutta tai ohjaamaan uudisrakentamista.

9 Osallistamisen ja vuorovaikuttamisen toteutuminen

9.1 Arviointikriteerien täytyminen

Mustamännistö-Ahdenkallio kaavaprosessin osallistamisen ja vuorovaikutuksen voidaan katsoa kokonaisuudessaan täyttyneen onnistuneesti. Eri viestintämenetelmien hyödyntämisessä ja ennakkoinnissa on parantamisen varaa, varsinkin näin laajassa asemakaavaprosessissa. Aikaisen osallistamisen ja vuorovaikuttamisen järjestäminen oli tärkeässä roolissa. Osalliset saivat riittävästi ja usein tietoa eri vaiheista sekä osallisten vastauksilla ja palautteilla oli merkitystä suunnitteluun.

Kyselyt saatiin järjestettyä niin, että ne tavoittivat kaikki osalliset ja he osallistuivat näihin oman harkintansa ja mahdollisuuksiensa mukaan. Haastavinta oli saada osalliset vastaamaan verkkokyselyyn ja siihen kannustettiin erikseen jaetun tiedotteen muodossa.

Aikaisen osallistamisen ja vuorovaikutuksen kriteerin täyttymisessä arvioidaan ovatko nämä alkaneet tarpeeksi aikaisessa vaiheessa. Tässä kaavatyössä voidaan todeta kriteerin täyttyneen ensimmäisen osallistamisen alettua vireilletulon yhteydessä, jatkuen aina valmisteluvaiheen alkuun, ennen kuin virallisia suunnitelmia on laadittu. Vaiheiden välissä osallistamista ja vuorovaikutusta on tuettu kaupungin järjestämien kaavailtojen muodossa.

Edustavuus ja itsenäisyys

Edustavuutta ja sen täyttymisen arvioinnissa on tärkeää, että laadittuihin kyselyihin osallistuisi mahdollisimman kattava joukko kaavan vaikutusalueelta. Osallisten tavoittaminen ja aktivointi kyselyihin on erittäin suuressa roolissa tämän saavuttamiseksi.

Vireilletulovaiheessa osallistuminen oli merkittävää ja kaava-alueen osallisista 30 % palautti heille toimitetun kyselylomakkeen. Alustavaan suunnitelmaan liittyvään kyselyyn osallistui vain 10 % osallisista, vaikka tiedottamista tehostettiin jakamalla tiedote osallisille käynnissä olevasta vaiheesta. Vireilletulovaiheen kyselyllä onnistuttiin tavoittamaan alueella pitkään asuneet, mutta alustavaan suunnitelmaan liittyvässä kyselyssä tässä ei onnistuttu.

Osallistumisen voidaan todeta olleen itsenäistä molemmissa kyselyissä. Molemmissa kyselyissä osallistuminen oli aikaan ja paikkaan sitoutumatonta, sekä lomakkeet oli mahdollista palauttaa monin eri tavoin. Lisäksi kyselyt mahdollistivat mielipiteen ilmaisun itsenäisesti ja ilman ulkopuolista painostusta.

Läpinäkyvyys ja tiedottaminen

Asemakaavaprosessin ja siihen liittyvien vaiheiden, kuten kyselyiden, tulee olla läpinäkyvää. Läpinäkyvyydellä tavoitellaan avointa kommunikointia. Tällöin vastaajat ja osalliset

tietävät, miten asiat etenevät jokaisen vaiheen jälkeen, milloin voi vaikuttaa tai ilmaista mielipidettä sekä miten ja missä päätöksiä tehdään. Mustamännistö-Ahdenkallion vireilläolon ja valmisteluvaiheen aikana oli tärkeää viestiä selkeästi niin itse asemakaavaprosessista, kuin kyselyiden tavoitteista ja kyselyiden vaikutuksista suunnitteluun. Voidaan todeta, että läpinäkyvyyskriteeri on täytynyt. Kaavan vaiheista tiedotettiin, aiheen tiimoilta herätettiin keskustelua kaavailloissa ja kyselyistä saatuja tuloksia julkaistiin Hyvinkään kaupungin verkkosivuilla. Lisäksi osallisilta saatuja palautteita käsiteltiin Mustamännistö-Ahdenkallion asemakaavaselostuksessa.

Valmisteluvaiheen virallisten luonnosten valmistuttua, aineisto esiteltiin Hyvinkään kaupunginhallitukselle. Tähän ratkaisuun päädyttiin alustavan suunnitelman synnyttämän keskustelun takia, koska suunnittelualueen osallisia oli suoraan yhteydessä kuntapättäjiin. Kaavoituksessa haluttiin, että kuntapäätäjät ovat virallisesti ajan tasalla kaavan vaiheista sekä tavoitteista.

Tiedottaminen oli yksi suurista huolista molempien kyselyiden aikana. Tämä korostui alustavan suunnitelman vaiheessa, kun aluksi tiedotettiin vain verkossa ja se näkyi vastausprosentissa. Asiaan reagoitiin nopeasti ja lisätiedotteen jakamisen myötä saatiin osalliset tavoitettua, sekä osallistumaan kyselyyn. Vireilletulovaiheessa osallisille toimitettu kirje tavoitti paljon laajemman vastaajajoukon.

Palaute ja sen hyödyntäminen

Saadut palautteet ovat auttaneet kaavan laatimisessa huomattavasti. Toteutettujen kyselyiden avulla saatiin arvokasta tietoa siitä, miten osalliset haluavat osallistua ja mikä auttaa heitä tulkitsemaan kaavoitusprosessia helpommin. Tätä tietoa on mahdollista hyödyntää myös tulevilla kaavahankkeilla.

Kyselyn mukana ollut asiakirja alustavan suunnitelman vaikutuksien tulkitsemiseksi sai hyvän vastaanoton, ja noin 87 % vastaajista koki tämän selventäneen alueella tapahtuvia muutoksia. Alustavan suunnitelman kyselyyn vastanneista suurin osa koki myös heidän osallistumisellaan olleen merkitystä kaavan laatimiseen. Lisäksi vastaajat kokivat, että osallistuminen ja vuorovaikuttaminen on ollut pääsääntöisesti tyydyttävällä tasolla.

Konkreettisimmat palautteiden vaikutukset liittyivät pysäköintiongelmien ratkaisemiseen ja kevyen liikenteen yhteyksien lisäämiseen. Tällaisia ongelmia on suunnittelijan mahdotonta tunnistaa ilman osallisten palautteita, etenkin kun kyseessä on jo rakentunut asuinalue. Palautteiden avulla saatiin arvokasta lisätietoa myös täydennysrakentamisen vaihtoehtojen osalta.

Vaikutukset suunnitteluun

Mustamännistö-Ahdenkallion suunnittelu on kehittynyt molempien kyselyiden jälkeisten vaiheiden jälkeen eteenpäin. Vireilletulovaiheen kyselyn avulla saatiin arvokasta tietoa suunnittelualueesta alueen asukkailta. Alueen asukkaat tiedostavat ongelmakohdat asuinalueella eri tavoin ja omaavat erilaisen näkökulman asuinalueeseensa. Nämä näkökulmat tuovat arvokasta tietoa suunnittelun tueksi mukaan sekä haastavat suunnittelijaa ajattelemaan eri näkökulmin. Voidaankin todeta, että tämäkin kriteeri on onnistunut ja suunnittelu on kehittynyt ja osallisten tietoisuus tapahtuvista muutoksista on lisääntynyt. Kriteerin onnistumista tukee osallistumisen vaiheittainen laskeminen osallistumisessa, palautteen antamisessa ja yhteydenotoissa.

Varsinainen vaikutus suunnitteluun ja sen laatuun näkyi vasta alustavaa suunnitelmaa varten laaditun kyselyn jälkeen. Vaikka vastauksia palautui huomattavasti vähemmän, kyselyllä saatiin herätettyä lisää keskustelua kaavamuutoksesta kaupungin eri toimialojen sekä osallisten kanssa. Nämä keskustelut kehittivät suunnittelua eteenpäin kohti asemakaavaluonnosta, josta laadittiin neljä eri vaihtoehtoista versiota.

Opinnäytetyötä viimeisteltäessä, alustavan suunnitelman pohjalta laaditut neljä vaihtoehtoista kaavaluonnosta ovat olleet julkisesti nähtävillä 30 päivän ajan. Lausuntoja saatiin yhdistyksiltä ja viranomaistahoilta viisi kappaletta ja mielipiteitä suunnittelualueen osallisilta 23 kappaletta. Saadut lausunnot ja mielipiteet kehittävät suunnittelua laadittaessa ehdotusvaiheen aineistoa.

9.2 Kehitystoimenpiteet

Laadittavat kaavat ja kaavanlaatijat ovat pääsääntöisesti kaikki erilaisia. Kaavoitusta ohjaava lainsäädäntö ei määrittele tarkkaan osallistamisen ja vuorovaikutuksen järjestämistä. Tämän kaavoitusprosessin alkuvaiheessa oli huomattavissa, kuinka lisätty osallistaminen ja vuorovaikuttaminen on edesauttanut kaavan etenemistä, sekä osalliset ovat päässeet osallistumaan ja vaikuttamaan.

Yhtenä huomiona korostui osallisten tietämättömyys muista kaavatasoista, kuten Hyvinkään keskustaajaman osayleiskaavasta, joka on hyväksytty Hyvinkään kaupunginvaltuustossa 4/2012. Osayleiskaava ohjaa asemakaavoitusta, mutta monelle osalliselle tuli yllätyksenä, että osayleiskaavassa asemakaavoitettavaksi tarkoitettut alueet tutkitaan nyt laadittavaan asemakaavan ja asemakaavamuutoksen aikana. Jatkotutkimuksena olisikin hyvä tarkastella yleiskaavatason osallistamista ja vuorovaikuttamista, sekä miten saadaan lisättyä kuntalaisten tietoisuutta yleiskaavan ohjaavuudesta ja merkityksestä.

Konkreettisina kehitystoimenpiteinä voidaan nostaa tämän opinnäytetyön nojalla monikanavainen ja saavutettava viestintä. Tämän toteuttamisessa auttaa suunnittelualueen rajaaminen säädyllisen kokoiseksi. Mustamännistö – Ahdenkallio asemakaava ja asemakaavan muutos olisi edennyt nopeammin vaiheittain, jos suunnittelualue olisi jaettu neljään eri osaan. Tällöin osallistamista ja vuorovaikuttamista olisi ollut helpompi koordinoita. Tiedonkulkua asemakaavaprosessista poikkeavista vaiheista suunnittelualueen asukkaille on haaste asemakaavaa laadittaessa. Tiedottaminen vaatii monia eri kanavia, kun halutaan saavuttaa kaikki osalliset ja mahdollistaa sopiva osallistumistapa. Tämän opinnäytetyön tuloksista voidaan päätellä postitse toimitetun kyselyn saavuttavan ja motivoivan osallisia vastaamaan paremmin kuin verkkokyselyn.

On selvää, että näinkin laajan alueen ja osallisten määrän vuoksi ei voida käyttää kaikkia osallistamistapoja. Osallistamisen järjestämisessä täytyy huomioida, että kaikilla on mahdollisuus osallistua, osallistuminen on itsenäistä ja oikea-aikaista sekä osallistuminen on läpinäkyvää. Osa haluaa ilmaista mielipiteensä julkisesti kaikissa mahdollisissa tilanteissa ja osa taas haluaa tavata yksityisesti tai kertoa asiansa kirjallisesti. Lisäksi moni osallinen haluaa kertoa oman mielipiteensä ilman ulkopuolista painetta. Tämän kaavatyön aikana yhtenä vaihtoehtona mietittiin myös korttelikohtaisia tilaisuuksia, mutta kaava-alueen koon takia niiden järjestäminen olisi vienyt kaavanlaatijan resursseja liikaa.

Kyselyiden tueksi on tärkeää laatia aineistoa, joka selventää joko kyselyn tarkoitusta tai kysytyä asiaa ja väärin ymmärrysten välttämiseksi näissä tulisi välttää liiallista asiantuntijakieltä. Alustavaa suunnitelmaa kuvaavan asiakirjan liittäminen mukaan oli hyvä lisä osallisten kannalta. Asiakirjan mukanaolo sai kiitosta ja herätti kehitysideoita aineiston suhteen. Tämän asiakirjan joukkoon olisi voinut liittää havainnekuvan alueen nykytilanteesta ja vertailuksi havainnekuvia eri vaihtoehtojen aiheuttamista muutoksista. Tyypillisesti visuaaliset ja tiivistetyt informaatiot auttavat havainnollistamaan paremmin asioita.

10 Loppupohdinta

Tässä opinnäytetyössä tarkasteltiin varhaisen osallistamisen ja vuorovaikutuksen merkitystä asemakaavaprosessissa Mustamännistö–Ahdenkallio-alueen kaavamuutoksen yhteydessä. Työssä selvitettiin, miten varhainen ja monivaiheinen osallistaminen vaikuttaa osallisten kokemuksiin, suunnittelun laatuun ja prosessin etenemiseen sekä tiedon saavutavuuteen.

Osallistaminen Mustamännistö–Ahdenkallion kaavaprosessissa oli oikein ajoitettua, saavutettavaa ja laadukasta. Kyselyiden hyödyntäminen osoittautui toimivaksi keinoksi erityisesti tilanteessa, jossa fyysisiä tilaisuuksia ei voitu järjestää. Parannettavaa havaittiin etenkin sähköisen viestinnän saavutettavuudessa ja ennakkoinnissa, mikä antaa kehittämissuuntaa tuleville kaavahankkeille.

Kahdella ja toisistaan poikkeavalla kyselyllä saatiin arvokasta tietoa osallisten näkemyksistä ja arvoista alueen kehittämisen suhteen. Vastauksissa korostuivat erityisesti alueen kulttuurihistoriallisten ominaispiirteiden säilyttämisen tärkeys, kriittinen suhtautuminen täydennysrakentamiseen sekä tarve avoimelle tiedottamiselle. Kyselyt toimivat kaksisuuntaisina viestintävälineinä; ne mahdollistivat osallisten mielipiteiden esittämisen ja samalla lisäsivät tietoisuutta käynnissä olevasta suunnittelutyöstä.

Tutkimustyö osoitti, että varhainen ja monikanavainen osallistaminen lisää osallisuuden kokemusta, rakentaa luottamusta sekä tarjoaa suunnittelijalle konkreettista ja paikkasidonnaista tietoa alueen kehittämisen tueksi. Kun osallistuminen on itsenäistä sekä aikaan ja paikkaan sitoutumatonta on osallisten helpompi ilmaista mielipiteensä rehellisesti.

Työ toi esiin myös osallistamisen haasteita, kuten tiedottamisen tavoittavuuden ja osallistamisen edustavuuden erityisesti suunnittelun myöhemmissä vaiheissa. On kuitenkin huomionarvoista, että osallistumisaktiivisuuden lasku voi myös kertoa tyytyväisyydestä prosessin kulkuun ja saatuun tietoon – tyytyväiset osallistujat eivät koe tarvetta osallistua. Se, että tieto ei ole tavoittanut osallisia johtuu osaltaan tilanteista; uusi asukas on muuttanut alueelle tai informaation katkos, joka syntyy esimerkiksi tilanteessa, jossa kaava-asioista tiedotettu isännöitsijä ei jaa tietoa eteenpäin asukkaille. Etenkin isännöitsijän ja asukkaiden välisiä informaatiokatkoksia oli havaittavissa, koska yhteydenottoja saatiin pienkerrostalo- ja rivitaloyhtiöiden asukkailta, jotka tavoitettiin vasta alustavan suunnitelman myötä erikseen jaetun tiedotteen jälkeen.

Asemakaavaprosessien yksi yleinen haaste on se, että miten saadaan niiden osallisten mielipiteet näkyviin, jotka ovat tyytyväisiä prosessiin. Negatiiviset mielipiteet ja valitukset nousevat yleisesti enemmän esille sekä niiden seurauksena syntyvät mahdolliset

väärinkäsitykset. Onko kyselyjä laadittava enemmän positiivisten mielipiteiden hankintaan kuin ongelmien etsintään?

Opinnäytetyön perusteella voidaan suositella osallistamisen käytäntöjen kehittämistä entistä vuorovaikutteisemmiksi, saavutettavammiksi ja läpinäkyvämmiksi. Esille nousseet kehitystoimenpiteet voivat toimia hyödyllisenä työkaluna muillekin kunnille ja kaavoittajille, jotka tavoittelevat osallistavampaa suunnittelukulttuuria.

Lähteet

Alueidenkäyttölaki 132/1999. Finlex. Viitattu 31.1.2025. Saatavissa

<http://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990132>

Bäcklund, P., Häkli, J., & Schulman, H. 2002. Osalliset ja osajat: kansalaiset kaupungin suunnittelussa. Helsinki: Gaudeamus.

Haliseva-Soila, M. 2017. Osallistun kaavoitukseen: Kuntalaisen opas. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskus. Viitattu 22.1.2025. Saatavissa

<https://www.doria.fi/handle/10024/130881>

Hirsjärvi S., Remes P. & Sajavaara P. 2004. Tutki ja kirjoita. 10. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Hyvinkään kaupunki. Kaavoituskatsaus 2024. Viitattu 12.2.2025. Saatavissa

https://www.hyvinkaa.fi/globalassets/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus/kaavoituskatsaus/kaavoituskatsaus_2024.pdf

Hyvinkään kaupunki a. 03:025 Mustamännistö-Ahdenkallio. Viitattu 13.3.2025. Saatavissa

https://kartta.hyvinkaa.fi/applications/sukka/dist/#/print-plan/https:%252F%252Fkartta.hyvinkaa.fi%252F/sukka_asemakaava_user/2525lla

Innes, J. & Booher, D. 2004. Reframing Public Participation: Strategies for the 21st Century. University of California at Berkeley. Viitattu 12.4.2025. Saatavissa

<https://escholarship.org/uc/item/4gr9b2v5>

Junnila O. 1989. Hyvinkään seudun historia. Hyvinkää: Hyvinkään kaupunki

Ogbeide, E. & Kallio, M. 2019. Selvitys asiakkaiden kokemuksista maankäytön muutos Hankkeissa. Ympäristöministeriö. Viitattu 12.3.2025. Saatavissa

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-361-040-8>

Rowe, G. & Frewer, L. 2000. Public Participation Methods: A Framework for Evaluation.

Sage journals. Viitattu 13.4.2025. Saatavissa <https://i-cpc.org/wp-content/uploads/2017/08/SSRN-id1831468.pdf>

Roininen, J., Horelli, L., & Wallin, S. 2003. Osallistuminen ja vuorovaikutus kaavoituksessa. Ympäristöministeriö. Viitattu 16.2.2025. Saatavissa

<https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/b92059a3-b94f-4153-a08f-444f41afc3e1/content>

Staffans, A. 2004. Vaikuttavat asukkaat: Vuorovaikutus ja paikallinen tieto kaupunkisuunnittelun haasteina. Viitattu 15.2.2025. Saatavissa <https://aaltodoc.aalto.fi/server/api/core/bitstreams/62128326-fe91-4df3-90e0-09d8572b2c0a/content>

Staffans A, Väyrynen E. 2009. Oppiva kaupunkisuunnittelu. Espoo: Arkkitehtuurin julkaisuja; 98. Viitattu 14.4.2025. Saatavissa http://opus.tkk.fi/dokumentit/Tulokset_dokumentit/OPUS-kirja_web.pdf

Staffans, A. 2012. MRL ja kansalaisten osallistuminen. Teoksessa Ympäristöministeriö (toim.) Katsauksia maankäyttö- ja rakennuslain toimivuuteen. Ympäristöministeriö. Viitattu 13.3.2025. Saatavissa <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10138/41343>

Syrjänen O. 2005. Osallistuminen, vuorovaikutus ja muutoksenhaku kaavoituksessa. Helsinki: Rakennustieto Oy.

Tulkki, K. & Vehmas, A. 2007. Osallistuminen yleis- ja asemakaavoituksessa. Ympäristöministeriö. Viitattu 15.2.2025. Saatavissa <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/41516>

Vehkalahti, K. 2019. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Helsinki: Finn Lectura. Viitattu 22.2.2025. Saatavissa <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/bc1c2c8a-0eb8-4881-ba8f-510ce386b810/content>

Ympäristöministeriö. Alueidenkäytön lainsäädännön uudistus. Viitattu 10.3.2025. Saatavissa <https://ym.fi/alueidenkayton-lainsaadannon-uudistus>

Ympäristöhallinnon verkkopalvelu.2024. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Viitattu 14.3.2025. Saatavissa <https://www.ymparisto.fi/fi/rakennettu-ymparisto/kaavoitus-ja-alueidenkaytto/valtakunnalliset-alueidenkayttotavoitteet>

Ympäristöhallinnon verkkopalvelu.2025. Kaavoitus. Viitattu 14.3.2025. Saatavissa <https://www.ymparisto.fi/fi/rakennettu-ymparisto/kaavoitus-ja-alueidenkaytto/kaavoitus>

LIITTEET

Liite 1 Vireilletulovaiheen kyselylomake

Hyvä Mustamännistö-Ahdenkallio alueen asukas,

Liittyen alueen asemakaavamuutokseen haluaisimme kuulla teidän ajatuksia asuin-alueestanne. Kyselyyn saadut vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja mahdolliset tilastot julkaistaan anonymisti.

Palautattehan kyselylomakkeen viimeistään 15.4.2024. Voitte palauttaa sen seuraavilla tavoilla:

-Hyvinkään kaupungintalon infoon, merkinnällä: Kaavoitus/Ojajarvi.

-Postitse: Hyvinkään kaupunki, Kaavoitus/Ojajarvi, PL86 / Kankurinkatu 4-6, 05801 Hyvinkää

-Sähköpostitse lomake kuvattuna tai skannattuna: juha.ojajarvi@hyvinkaa.fi

Nimi	Osoite
Kuinka kauan olette asuneet alueella? ☐ Alle 5-vuotta ☐ 5-15 vuotta ☐ Yli 15-vuotta	
Miten tyytyväinen olette asuinalueenne yleiseen ilmeeseen? (Rakennukset, viheralueet, pihapiirit, katualueet) ☐ Tyytyväinen ☐ Melko tyytymätön ☐ Melko tyytyväinen ☐ Erittäin tyytymätön	
Kuinka tärkeänä pidätte alueenne vanhoja rakennuksia, joilla voi olla myös historiallista merkitystä? ☐ Tärkeä osa maisemaa ☐ En koe tärkeäksi	
Mitä seuraavia ominaispiirteitä arvostatte asuinalueellanne? ☐ Vanhat rakennukset ☐ Puutarhamaisuus ☐ Väljät pihapiirit ☐ Rakennusten yhtenäiset muodot ☐ Rakennusten yhtenäinen sijoittuminen kadulla ☐ Rakennusten ja pihapiirin muodostama yhtenäinen kokonaisuus	
Kuinka tyytyväinen olette alueen sisäiseen katuverkkoon ja liikenteeseen? ☐ Tyytyväinen ☐ Tyytymätön, miksi? _____ _____ _____	
Miten koette liikenneturvallisuuden toteutuvan kävelyn ja pyöräilyn näkökulmasta alueella? ☐ Turvallista ☐ Melko turvatonta ☐ Melko turvallista ☐ Turvatonta	
Miten koette uudisrakentamisen tai tonttien lisärakentamisen vaikuttavan alueen ilmeeseen? ☐ Positiivinen vaikutus ☐ Ei vaikutusta ☐ Negatiivinen vaikutus	
Koetteko rakennusoikeuden nostolle tarvetta alueella? ☐ Kyllä ☐ Ei Mihin käyttäisitte sitä? _____ _____ _____	

Kuulemme mielellään mistä erityisesti pidätte alueella ja alueen mahdollisista ongelmakohtista/parannusehdotuksista. Voitte hyödyntää oheista karttaa näiden asioiden merkitsemiseen.

Liite 2 Alustavan suunnitelman kysely

Haluaisimme kuulla mielipiteenne Mustamännistö-Ahdenkallio (03:025) asemakaavamuutoksen alustavasta suunnitelmasta sekä osallistumisen ja vuorovaikutuksen toteutumisesta. Kyselyyn saadut vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja mahdolliset tilastot julkaistaan anonyymisti.

Kysely on käynnissä **19.9 – 18.10.2024 klo 15** asti. Kaavan laatija, Juha Ojajarvi on tavoitettavissa Hyvinkään kaupungintalolla maanantaisin klo. 9–17 välisenä aikana. Tapaaminen muuna ajankohtana sovittava erikseen, juha.ojajarvi@hyvinkaa.fi.

Asutteko asemakaavamuutoksen alueella? ☐ Kyllä ☐ En
Miten arvioisitte alustavan suunnitelman kokonaisuutena? ☐ Hyvä ☐ Neutraali ☐ Huono
Onko alustavassa suunnitelmassa sellaisia muutosehdotuksia, joihin olette tyytyväinen? _____ _____ _____ _____
Onko alustavassa suunnitelmassa sellaisia muutosehdotuksia, jotka aiheuttavat huolta? _____ _____ _____ _____
Miten arvioisitte alustavan suunnitelman vaikutuksia asuinympäristööne? ☐ Positiiviset vaikutukset ☐ Ei vaikutusta ☐ Negatiiviset vaikutukset
Piispanpuiston eteläosassa on arvioitu mahdollisuutta täydennysrakentamiselle. Mikä täydennysrakentamisen neljästä vaihtoehdosta on kehittämiskelpoisin? ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D
Piispanpuiston pohjoisosassa on arvioitu mahdollisuutta täydennysrakentamiselle. Mikä täydennysrakentamisen neljästä vaihtoehdosta on kehittämiskelpoisin? ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D

Liite 3. Tiedote

Kaavoitus
Kankurinkatu 4-6
05801 Hyvinkää
**HYVINKÄÄN
KAUPUNKI**

MUSTAMÄNNISTÖ – AHDENKALLIO

ALUSTAVA SUUNNITELMA LIITTYEN ALUEEN MAANKÄYTTÖÖN

Pääsette tutustumaan alustavan suunnitelman aineistoihin ja osallistumaan kyselyyn, joko Hyvinkään kaupungin verkkosivuilla tai Hyvinkään kaupungintalon aulapalvelun viereisellä pöydällä.

Kysely on käynnissä 19.9 – 18.10.2024.

Kaavan laatija, Juha Ojajarvi, on tavattavissa maanantaisin kaupungintalolla 9 -17. Tapaaminen muuna ajankohtana sovittava erikseen, juha.ojajarvi@hyvinkaa.fi.

Hyvinkään kaupunki, Kaavoitus, Kankurinkatu 4-6, PL 86, 05801 HYVINKÄÄ

P. (019) 45 911, www.hyvinkaa.fi